

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016 Saat :

Kayıt: KEFEK

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 1

6 Ocak 2016 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.05

BAŞKAN: Radiye Sezer KATIRCIOĞLU (Kocaeli)

BAŞKAN VEKİLİ: Bennur KARABURUN (Bursa),

BAŞKAN VEKİLİ: Candan YÜCEER (Tekirdağ)

KÂTİP: Filiz KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul)

BAŞKAN – Herkese günaydın.

Bir beş dakika da gecikmeli olarak diğer arkadaşlara da fırsat verelim diye zaman tanıdık.

Evet, Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun 26'ncı Yasama Dönemi Birinci Yasama Yılı'nın ikinci toplantısını açıyorum.

Yeterli çoğunluğumuz vardır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Radiye Sezer Katircioğlu'nun, 26'nci Dönemin hayırlı olmasını dilediğine ve 26'nci Dönemde görüşülecek konulara ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, sizleri öncelikle bir konu hakkında bilgilendirmek istiyorum. AK PARTİ Nevşehir Milletvekili Sayın Murat Göktürk partideki yoğun işleri ve yeni görevlendirmesi sebebiyle Komisyon üyeliğimize, dolayısıyla, Komisyon Sözcülüğü görevinden istifa etmiştir. Kendisine, Komisyonumuza göstermiş olduğu ilgiden dolayı teşekkürlerimizi burada iletmek istiyorum.

Bununla birlikte, dün Genel Kurulda okunması beklenen yeni üyemiz Genel Kurulda okunmadığından gündemde belirtmiş olduğumuz sözcü seçimini ileri bir tarihe bırakıyoruz.

Değerli milletvekilleri, 26'nci Yasama Dönemi hepimize hayırlı olsun. İnşallah, yeni dönemde hep beraber çok güzel işlere imza atacağız.

Bildiğiniz üzere, Komisyonumuz toplumumuzda var olan sosyal sorunlarla yakından ilgilenmektedir. Başta kadınlarımız olmak üzere, toplumun her kesimi arasında Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun çalışma alanına girmektedir. Bununla birlikte, Komisyonumuz, asıl kurulma amacı olan ve her partimizin üzerinde çok hassas olduğu kadın, kadın-erkek eşitliği, ayrımcılık gibi konuları çalışmış, bundan sonra da çalışmaya devam edecektir. Bu sebeple, hepimizin iyi niyetle, parti ayrımı gözetmeksizin özverili bir şekilde çalışacağıımızdan hiç kuşku yoktur. Zaten Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun kurulduğu yıldan bu yana sergilemiş olduğu tavır hep bu yönde olmuştur, bundan sonra da bu şekilde devam edeceğine eminim.

Değerli milletvekilleri, 26'nci Dönemde ilk önce alt komisyonlarımızı kuracağız, daha sonra, Birleşmiş Milletler Kadın ile yürüteceğimiz Türkiye'de Siyasal Liderlikte ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi'nin çalışmalarına başlayacağız. Bu kapsamda, yine, Birleşmiş Milletler Kadın ile bir önceki projemizin çıktısı olan 31 temel kanunun toplumsal cinsiyet eşitliği bakışıyla taranması sonucu ortaya çıkan raporu 29-31 Ocak tarihlerinde şehir dışında bize sunacakları bir toplantı da gerçekleştireceğiz. Bu tarihi de ajandanıza not ederseniz çok sevinirim.

Bunun akabinde, şubat ayında başlamak üzere her bir Bakanımızı her ay Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna çağırarak geçen dönemlerde yaptığımız gibi ve başarılı olan yöntemle Komisyonumuzda ağırlamak ve kadının istihdamı konusunda neler yapıldığını, karar alma mekanizmalarında kadın sayısını artırmaya yönelik neler yaptıklarını, merkez ile taşra teşkilatı dâhil olmak üzere, şube müdürü ve üstü kaç kadın istihdam ettiklerini, plan, program ve projelerinde kadınlara ilişkin neler olduğunu soracağız. Bu toplantılara çok önem veriyorum çünkü Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu kamuyu bilgilendirme etkinlikleri yapmak ve bu konularda farkındalık oluşturmak durumundadır. Bu kapsamda, sayın bakanlarımızın bize vereceği bilgiler ve bundan sonra bakanlıklarında böyle bir farkındalığın oluşmasındaki katkısı bizim için en önemli kazanç olacaktır diye düşünüyorum.

Değerli milletvekilleri, gündemimizin Başkanlık sunuşları kısmında, birçok üyemiz Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda yeni olduğu için size ayrıca Komisyonumuzu tanıtmak istiyorum. Bildiğiniz üzere, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu 2009 yılında kurulmuştur. Kuruluşu üzerinden çok fazla geçmemiş olsa da kısa sürede çok önemli çalışmalara imza atmıştır. Üyelerimizin birçoğu kadın konularında yıllarca çalışmış, alanında uzman kişilerdir. Zaten kuruluş kanunumuz 5840, bu konuda üyelere bulunması gereken özellikleri açıkça düzenleme altına almıştır.

Komisyonumuz kurulduğu tarihten bu yana oldukça önemli konularda alt komisyonlar kurmuş, detaylı raporlar hazırlayarak dikkatleri bu konulara çekmiştir. Çalışmaları tamamlanıp raporları kamuoyuna paylaşılmış alt komisyonların başlıklarını size saymak istiyorum: 23'üncü Dönemde "Erken Yaşta Evlilikler", "Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Konusunda Mevzuat Ve Uygulama Eksiklikleri", "Çocuk Cinsiyeti Nedeniyle Kadın Üzerinde Oluşturulan Psikolojik Şiddet", "Başlık Parası Ve Geleneksel Evlilikler", "İş Yeri Psikolojik Şiddet, Mobbing", "Eğitim Sistemimizdeki Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Yeri" konulu Komisyon raporları; 24'üncü Dönemde ise "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinde Medyanın Rolü", "Toplumsal Cinsiyet Açısından Anayasa", "Her Alanda Kadın İstihdamının Artırılması", "Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme" Komisyon raporları. Kadına Yönelik Şiddet Raporu'muz 6284

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016

Saat :

Kayıt: KEFEK

Stenograf :

Uzman :

Sayfa : 2

no.lu Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un temellerini oluşturmuştur. Mobbing Raporu'muzun sonucunda tüm kamu kurum ve kuruluşları için bağlayıcı olan Başbakanlık Mobbing Genelgesi çıkarılmış ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı içinde Mobbing ile Mücadele Kurulu kurulmuştur.

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ise toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasının olmazsa olmazlarından. Bu sebeple, bu konunun Komisyonumuz tarafından tartışılıp sonuca bağlanması ve atılacak adımlara yön vermesi anlamında çok önemli bir rapor olduğunu düşünüyorum. Bununla birlikte, bu raporumuz toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme Onuncu Kalkınma Planı'na girmesini sağlamıştır, bu gelişme de bizim için çok önemlidir.

Her kurduğumuz alt komisyonla toplumsal cinsiyet eşitliği alanında ülkemizde belli değişikliklerin yapılmasını sağladık, bundan sonra da yeni kuracağımız komisyonlarla ülkemizde kadınları, erkekleri, çocukları ilgilendiren ne varsa tartışmaya, irdelemeye, sorunları ortaya çıkarıp çözüm önerileri geliştirmeye devam edeceğiz.

Komisyonumuz Meclis içinde hem kanun teklifi ve tasarıları görüşebilen hem de dilekçe kabul edebilen, denetim fonksiyonunu yerine getirebilen iki komisyondan birisidir. Bu anlamda da çok önemli iki işlevi bir anda yerine getirebilen bir Komisyonun Başkanı olmaktan ayrıca da mutluluk duymaktayım.

Komisyonun çalışma alanı itibarıyla partiler üstü bir konumu olduğu için alınan tüm kararlar hemen hemen oy birliğiyle alınmıştır. Bu da tartışmaların çok yaşandığı Meclisimizde Komisyonumuzun en önemli özelliklerinden biridir. Komisyon, sadece ülkemizde kadınlara ilişkin sorunlara el atmamakta, aynı zamanda, yurt dışındaki muadilleriyle sürekli iletişim hâlinde olup kadın konusunda uluslararası arenada yapılan yasal düzenlemeler ile gelişmeleri yakından takip etmektedir.

Komisyonumuzun yürüttüğü projelere değinecek olursak Komisyonun geçen dönemde yani 24'üncü Dönemde Birleşmiş Milletler ile yürüttüğü projede ülkemizde Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Sağlamaya Yönelik Ortamın Desteklenmesi Projesi'yle 31 temel kanun toplumsal cinsiyet eşitliği anlamında taranmış ve alanında tüm dünyaya örnek olacak standartta mevzuat taraması yapılmıştır. Bu denli geniş kanun taraması dünyada bir ilktir. Bu taramayla kanunlarımızdaki eksiklikleri görmüş olduk. Yeni dönemde bize düşen yükümlülük, Komisyon olarak kabul edeceğimiz eksikliklerin yasallaşması için gerekli çalışmaları yapmaktır. Projede aynı zamanda, ülkemizde 12 bölgede toplantılar yapılarak toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık çalışmaları yürüttük.

Birleşmiş Milletler Kadın Birimi ile, "UN Women" ile 26'ncı Dönemde yapmaya başlayacağımız projede ise siyasi alanda kadının sayısını artırmak için neler yapılabilir, onu tartışacağız. Proje, aynı zamanda, yöntemler ve araçlar geliştirilerek Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun çalışmalarının sürdürülebilirliğinin artırılmasını ve bu sayede Türkiye Büyük Millet Meclisinde toplumsal cinsiyetin ana akımlaştırılmasını amaçlamaktadır. Bu ve bunun gibi projeler hem bu konuların sürekli gündemde tutulmasını sağlıyor hem de bu konularda somut adımlar atılmasının önünü açıyor. Bu anlamda bu projelere çok önem verdiğimi buradan ifade etmek isterim.

Sayın milletvekilleri, şimdi gündemimizin 2'nci maddesine geçiyorum.

Gündemimizin 2'nci maddesinde, KEFEK yani Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunu kısaca tanıttıktan sonra sizlere, yer gelmişken, az önce de bahsettiğim yeni projemizin tanıtılması için Birleşmiş Milletler Kadın Birimiyle yürüttüğümüz projenin Program Koordinatörü Neşe Çakır'a sözü vermek istiyorum.

Buyurun Neşe Hanım.

III.- SUNUMLAR

1.- Birleşmiş Milletler Kadın Birimi Proje Müdürü Neşe Çakır'ın, Birleşmiş Milletler Kadın Birimiyle yürütülen Türkiye'de Siyasi Liderlikte ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi hakkında sunumu

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ PROJE MÜDÜRÜ NEŞE ÇAKIR – Herkese saygılar sayın Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri, Sayın Başkanımız.

Benim adım Neşe Çakır. Ben Birleşmiş Milletler Kadın Birimi adına çalışıyorum. Proje ekibimizde Ayşegül Bağ ve Ülkem Önal var. Biz proje ekibi olarak 3 kişiyiz.

Sayın Başkanın da belirttiği gibi proje Türkiye'de Siyasi Liderlikte ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi. Resmî olarak proje 15 Aralık 2014 tarihinde başladı. Fiilen ise biz projenin açılışını 7 Aralık 2015 tarihinde yaptık. Dolayısıyla fiiliyatta aslında, gerçekte proje bir yıl gecikmeli olarak başladı diyebiliriz.

Proje ilk tasarlandığında üç yıllık bir proje olarak tasarlandı. Projenin uygulama süreci üç yıl ama biz bir yılımızı uygulamayı gerçekleştiremeden geçirmiş olduk. Dolayısıyla ilerleyen zamanda projenin uzatılması söz konusu olabilecektir.

Projenin bütçesi 3,5 milyon dolar. Projeyi Birleşmiş Milletler Kadın Birimi uyguluyor. Parlamentolararası Birlik ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ortak olarak proje yürütülecek.

Projenin uygulamasında Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği, komisyonlar, siyasi partiler, siyasi partilerin kadın kolları, Meclis üyeleri, yasama uzmanları, sivil toplum kuruluşları yer alacak.

Proje İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı tarafından fonlanmakta.

Sayın Başkanımızın da belirttiği gibi projemizin amacı, çeşitli yöntemler ve araçlar geliştirilerek Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun sürdürülebilirliğinin artırılması. Bu sayede de Türkiye Büyük Millet Meclisinde toplumsal cinsiyet ana akımlaştırılmasını amaçlamaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu gibi güçlü bir yapıyla birlikte mevcut kapasitesini kullanarak proje aslında kadınların siyasi liderliğini ve siyasi katılımını güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016 Saat : Kayıt: KEFEK Stenograf : Uzman : Sayfa: 3

Sayın Başkanımızın da belirttiği gibi projenin ilk aşaması 2011-2014 yılları arasında yine Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuyla birlikte yürütüldü. O dönemde proje Birleşmiş Milletler Kadın Birimi, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programıyla ortak olarak yürütüldü. Her bir Birleşmiş Milletler kuruluşunun projede farklı görevleri vardı.

Birleşmiş Milletler Kadın Birimi esas olarak 10 kümede 31 yasayı toplumsal cinsiyet bakış açısıyla taradı. Çeşitli eksiklikler tespit edildi bununla ilgili ve raporlar hazırlandı. Projemizin bu aşamasında da bununla ilgili bir yol haritası geliştirilecek ve önceki yasaların, taranan yasaların, özellikle de projemizin kapsamına uygun olarak seçilecek yasalardan yasa teklifinin verilmesi amaçlanmakta.

Diğer taraftan, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuyla beraber ilk defa olarak 8 bölgede 40 ilin katıldığı bölgesel toplantılar yapıldı. Bu bölgesel toplantılarda Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu milletvekilleriyle beraber yerel yönetimler, kadın sivil toplum kuruluşları, özel sektör, kalkınma ajansları, belediyeler, belediyelerin eşitlik birimleri, kent konseyleri bir araya getirildi ve orada, yerinde aslında "Toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik ne tür çalışmalar yapılıyor? Ne tür sıkıntılarla karşılaşılıyor? Bunlara yönelik neler yapılmalı?" gibi raporlar hazırlandı. Projemizin bu aşamasında da bu bölgesel toplantıları devam ettirmeyi amaçlıyoruz.

Yine projenin ilk aşamasında birtakım iyi uygulama örnekleri ortaya çıktı. Çeşitli çalıştaylar düzenlendi. Türkiye Büyük Millet Meclisi Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Parlamento adı altında İhtiyaç Analizi Çalıştayı ve Öz Değerlendirme Uygulaması yapıldı. Parlamentolararası Birlikle. Bu, 2012 yılında gerçekleştirildi.

Yine Türkiye Büyük Millet Meclisi 2013-2017 Stratejik Planı Komisyon üyeleri tarafından gözden geçirildi. Bununla ilgili, Türkiye Büyük Millet Meclisi personeli tarafından, karşılaşılan iş ve özel yaşam dengesi zorlukları hakkında birtakım çalışmalar gerçekleştirildi.

Tabii, bu projenin etkileri olarak, sonuçları olarak birtakım iyi ilerlemeler kaydedildi, pozitif anlamda ilerlemeler kaydedildi. Örneğin, daha önce hiç kadın üyesi bulunmayan Plan ve Bütçe Komisyonu dâhil, Meclis komisyonlarında daha fazla kadın üye yer almaya başladı. Yine, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna atanan yasama uzmanı sayısında artış oldu. Yine, ileri düzeyde eğitimler düzenlendi projenin ilk aşamasında. "Yasamanın Toplumsal Cinsiyet Perspektifiyle Analizi" adı altında bir eğitim düzenlendi. Bir denetim listesi geliştirildi, "Aslında yasalar incelenirken ya da yasa yapılırken toplumsal cinsiyet bakış açısıyla nelere dikkat edilmesi gerekiyor? Neler eksik veya neler olması gerekiyor?" gibi bir denetim listesi geliştirildi.

Projemizin bu aşamasında da aslında biz 3 tane sonuç elde etmeye çalışacağız. Birinci sonucumuz tamamen Türkiye Büyük Millet Meclisinin tamamını kapsayan faaliyetleri içeren bir sonuç olacak. Projenin ikinci sonucunda Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun kapasitesi ve sürdürülebilirliğiyle ilgili birtakım faaliyetler gerçekleştirilecek. Projenin üçüncü sonucu da sivil toplum kuruluşlarının hem siyasi partilerle hem de Meclisle olan ilişkilerinin güçlendirilmesi ve sivil toplumun savunuculuk kapasitelerinin artırılmasına yönelik faaliyetleri içerecek.

Şöyle bir gözden geçirirsek eğer: Önümüzdeki dönemde ne tür faaliyetler yapacağız biz? Bir kere, önümüzdeki dönemde, Başkanımızın da belirttiği gibi bu ayın sonunda, 29-30-31 Ocakta Ankara dışında üç günlük bir eğitim planlamaktayız. Bu programın amacı, bir önceki fazda gerçekleştirilen yasa tarama raporlarının sonuçlarının paylaşılması aslında. Belki aradan geçen zaman içinde güncelleme gerekebilir -yeni fikirler- çünkü Komisyonun yeni üyeleri var. Eski Komisyondan devam eden 4 tane üyemiz var yanılmıyorsam. Dolayısıyla hem bilgilendirmek hem de sizin görüşlerinizi almak için böyle bir toplantı gerçekleştireceğiz. Diğer taraftan, toplumsal cinsiyet eşitliği kavramlarına yönelik bir "bilgi alışverişi" diyelim, öyle bir gündemimiz olacak. "Uluslararası sözleşmeleri bu toplantıda gündeme getirelim." demiştik ama muhtemelen Hocamız o tarihlerde uygun olmayacak ama bu toplantı ilk toplantı olacak. Daha sonra bunun Ankara'da devamı toplantıları yapacağız. Özellikle Başbakanlık ve bakanlıkların yasa yapan uzmanları, yasalarla ilgili uzmanlarına yönelik de eğitimler devam edecek. Diğer taraftan, sonraki aşamalarda aslında amacımız devamı olarak diğer yasaların da taranması. Bu yasaları yine hep birlikte sizin görüşlerinizle belirleyeceğiz. Önceki fazda taranan yasalardan öncelikli olacak, önemli olan en az 2 yasanın yasa teklifi olarak hazırlanmasına yönelik çalışmalar yapılacak.

Yine, yasamanın, politikaların ve bütçelerin toplumsal cinsiyet perspektifiyle analizi üzerine tüm Meclis personeline bir günlük eğitim var faaliyetlerimizde. En az 10 yasama uzmanından oluşan, KEFEK'ten 5 yasama uzmanı, diğer komisyonlardan da seçilecek 5 yasama uzmanının katılımıyla 10 kişilik bir kadroyla eğitimcilerin eğitimi gibi eğitimlerimiz olacak. Daha sonra, eğitimci olarak yetişen yasama uzmanlarının, bunun süreklilik arz etmesi için yani proje bittikten sonra da proje sürecinde de belirli aralıklarla eğitimci olarak yetişen yasama uzmanlarının diğer komisyonlardaki yasama uzmanlarına eğitim vermeleri planlanmakta.

Yine, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterinin katılımı, Strateji Geliştirme Başkanı, KEFEK üyeleri, yasama uzmanlarının da katılımıyla bir çalışma ziyareti yapılacak. Bunun hangi ülke olacağı belirlenecek. Diğer parlamentolara, örnek parlamentolara çalışma ziyaretleri yapılacak.

Diğer taraftan, aslında 8 Mart için -Başkanımızla da görüşmüştük- Dünya Kadınlar Günü'nde bir etkinlik planlayalım, bir etkinlik yapalım diye düşünüyoruz. Önceki fazda yapmıştık. KEFEK'in kuruluş tarihine onu denk getirmeye çalışmıştık. 22 Mart-24 Mart'ta o zaman. Diğer parlamentoların, diğer ülkelerdeki parlamentoların ve eşitlik komisyonlarının, kadın bakanlıklarının katılımıyla, 17 ülkenin katılımıyla bir uluslararası buluşma gerçekleştirmiştik. "Diğer ülkelerde, hem gelişmiş ülkelerde, hem bizden daha ileri ülkelerde hem de bizden daha zorluklarla karşılaşılan ülkelerde durum nasıl?" diye bakmıştık, bir bilgi ve deneyim paylaşımı olmuştu. Projenin bu aşamasında da bunu gerçekleştirebiliriz.

Diğer taraftan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, dediğim gibi, 2013-2017 stratejisinin toplumsal cinsiyet bakış açısıyla gözden geçirilmesine yönelik bir toplantımız, bir çalışmamız olacak.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016 Saat : Kayıt: KEFEK Stenograf : Uzman : Sayfa: 4

Diğer taraftan -eğer Başkanımız da siz de uygun görürseniz bu da bizim önerdiğimiz faaliyetlerden bir tanesi- KEFEK'in Faaliyet ve Değerlendirme Raporu'nun daha ileri düzeyde geliştirilmesi için projeden teknik destek sağlanması gerçekleştirilebilir.

Medis politikalarının ve mevzuatının toplumsal cinsiyete duyarlı hâle getirilmesi için bir kılavuz, bir rehber, bir denetim listesi geliştirilmesi faaliyetimiz var.

KEFEK'in iletişim ve savunuculuk stratejisine destek verilmesi, böyle bir stratejinin hazırlanması faaliyeti olacaktır.

Diğer taraftan -bunu proje kapsamında düzenli olarak yapmayı planlıyoruz- diğer komisyonlardan üyelerin KEFEK toplantılarına davet edilmesi, katılması, KEFEK üyelerinin diğer komisyon toplantılarına katılması gibi bir sinerji oluşturulması gibi bir faaliyetimiz var.

Yine, tüm milletvekillerine ya da kadın milletvekillerine, yeni seçilen milletvekillerine, Mediste ilk defa milletvekili olanlara toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili bir oryantasyon gibi, iletişim becerileri gibi bir eğitimimiz söz konusu olabilir.

Kadına yönelik her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılması, CEDAW'la ilgili ve de... Biliyorsunuz Binyıl Kalkınma Hedefleri 2015 yılı itibarıyla tamamlandı süreç olarak. Artık biz Eylül 2015 tarihi itibarıyla Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine geçtik ve 17 tane hedef oluşturuldu. Esas olarak 5'inci hedef toplumsal cinsiyet eşitliğini hedefliyor ama diğer hedeflerde de yine cinsiyet eşitliğine göndermeler var. Sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin yerleştirilmesi, ülkelere göre uyarlanması çalışmaları yapılacak. Bu konuda da yine KEFEK üyelerine ve yasama uzmanlarına yönelik bilgilendirme ve eğitim çalışmaları gerçekleştirilecek.

Biz, geçen yılı kapamadan önce sivil toplum kuruluşlarıyla bir toplantı yaptık, tüm illerden davet yaptık. Yaklaşık 52 tane sivil toplum kuruluşu, 35 örgütten katıldı. Yine sivil toplum kuruluşlarıyla da çeşitli eğitim faaliyetlerimiz olacak proje kapsamında.

2013 stratejisinin hazırlanmasına yönelik KEFEK'in ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin beklentileri nelerdir, bunlarla ilgili çalışmalar yapılacak.

Dediğim gibi, bölgesel toplantılara devam edeceğiz bu projede de.

Bir yol haritası, eylem planının hazırlanması, bütün bu çalışmalar sonrasında işte bakanlıkların ve ilgili kurumların katılımıyla böyle bir toplantı sivil toplum kuruluşları, siyasi partiler, tüm Türkiye Büyük Millet Meclisi personelinin katılımıyla böyle geniş kapsamlı bir toplantı yapmayı planlıyoruz. Yol haritası dediğim, kadının siyasete katılımıyla ilgili bir yol haritası hazırlanacak. Bunun da çalışmaları bütün ilgili taraflara sunulacak, böyle geniş kapsamlı bir toplantı planlanıyor.

Benim sunacaklarım şimdilik bunlar. Her bir faaliyetin altında detaylı açıklamaları var ama burada çok vaktinizi almak istemiyorum. Eğer sorunuz olursa cevaplayabilirim.

Teşekkür ederim.

IV.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- Birleşmiş Milletler Kadın Birimiyle yürütülen Türkiye'de Siyasi Liderlikte ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi'ne ilişkin görüşmeler

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ben bir şey sormak istiyorum, kaçırırım galiba.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ PROJE MÜDÜRÜ NEŞE ÇAKIR – Tabii.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Tüm Meclis personeline eğitim dediniz galiba Neşe Hanım. Bir de tüm milletvekillerine mi, yeni vekillere mi, orada da bir eğitimden bahsettiniz toplumsal cinsiyet eğitimiinden de.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ PROJE MÜDÜRÜ NEŞE ÇAKIR – Aslında şöyle: Biz tüm yeni seçilen milletvekillerine Meclis ortamına aşinalık kazanmaları yönünde hem toplumsal cinsiyet eşitliği kavramlarıyla ilgili hem uluslararası sözleşmeler... Çünkü uluslararası sözleşmelere Türkiye taraf ve o sözleşmeler bizi bağlıyor. Yani bizim tanıdığımız yasalar, aslında uluslararası sözleşmeler göz önünde bulundurularak, onlara refere edilerek toplumsal cinsiyet bakışıyla tarandı. Öncelikle bir bütün olarak Meclis personeline bir faaliyeti var, tüm Meclis personelini kapsayacak şekilde bir günlük eğitimler planlıyoruz.

Diğer taraftan, kadın milletvekillerine -özellikle biz onu yapmak istemiştik, proje kapsamında onu yapabiliriz, tüm kadın milletvekillerine yönelik eğitimler ve yeni seçilen, ilk defa milletvekili olan milletvekillerine yönelik eğitim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Niye ilk defa, onu kaçırırım işte, onu tam doğru mu anladım, şey yapamadım da o yüzden.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ PROJE MÜDÜRÜ NEŞE ÇAKIR – Şöyle: Biz oryantasyon eğitimi gibi düşünmüştük onu. İletişim becerileri ve Meclis ortamına aşinalık kazanmalarına yönelik eğitimler diye düşünmüştük.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Toplumsal cinsiyet eğitimi değil, ben toplumsal cinsiyet eğitimi diye algıladım, o nedenle...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Onun bununla ne alakası var. Yani oryantasyonu niye UN WOMEN sağlasın ki? Onu yapacak başka kurumlarımız var ama toplumsal cinsiyet eşitliğiyle farkındalık yaratmak adına bir çalışma yaparsanız amenna.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ PROJE MÜDÜRÜ NEŞE ÇAKIR – Onu şöyle düşünmüştük biz: Proje, aslında kadınların siyasette liderliği ve katılımını...

BAŞKAN – Siyasette liderliğiyle ilgili olduğu için onunla bağlantılı.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ PROJE MÜDÜRÜ NEŞE ÇAKIR – Evet, bağlantılı olduğu için.

BAŞKAN – Sadece toplumsal cinsiyet açısından bir projeyi kapsamıyor, kadının siyasetteki liderliğini artırmak, güçlendirmek, o konuda bir katkıda bulunmak adına olduğu için Meclisteki çalışmalarda da, Meclis çalışmalarında da oryantasyon çok önemli.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016 Saat : Kayıt: KEFEK Stenograf : Uzman : Sayfa: 5

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ PROJE MÜDÜRÜ NEŞE ÇAKIR – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Bahsettiğiniz bilgileri içeren ve projeye ilgili hedefleriniz de dâhil ve bugüne kadar yapılan çalışmaların sonuçları da dâhil bize yazılı bir bilgilendirme yapmanız mümkün müdür?

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ PROJE MÜDÜRÜ NEŞE ÇAKIR – Tabii ki.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Zaten önümüzdeki notların içinde de bu bilgiler var Deniz Hanım. Teferruatlı olarak 2009'dan bugüne kadar Komisyonun yaptığı çalışmalarla ilgili özet bir bilgi ve ulaşılabileceğiniz linkler de var ama daha da detaylı bilgi isterseniz tarafımızdan sizlere ulaştırılır.

Başka sorusu olan?

Buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum sunumunuz için, gayet bilgilendirici oldu bizim için.

Ben de şu soruyu sormak istiyorum: Kadının toplumsal hayata, siyasi alan dışında, tüm alanlara katılımıyla ilgili sıkıntılara yönelik böyle bir çalışmanız olacak mı ve siyasi alana kadınların katılma konusunda yaşadığı sorunlar, sıkıntılar, özellikle yerel yönetimlerde katılımlar konusunda bilgilendirici toplantılarınız olacak mı? Bölgesel, yerel çalışmalar olacak mı? Neden kadınlar siyasetten uzak, kadınların sıkıntıları neler? Siyasetten beklentileri neler? Özellikle Türkiye'de kadınların siyasete katılımındaki sorunlar, bu yönde bilgilendirici toplantılar olacak mı? Çünkü Türkiye'de biliyoruz ki bugün hâlâ günde 3 kadın cinayeti işleniyor. Siyaseti kadınların önceliğine almaları nüfusumuzun çoğunluğuna baktığımız zaman gerçekten siyaseti düşünmek değil, siyasetle ilgilenmediklerini dahi görebiliyoruz, umutsuz olduklarını görebiliyoruz. Buna yönelik Birleşmiş Milletlerin bizim ülkemiz özelinde böyle çalışmaları olacak mı? Ben bunları çok önemsiyorum. Burada, işte seçilmiş milletvekillerine, Medis çalışanlarına verilecek eğitimler var. Ancak bir de toplumun büyük kesimine özellikle kadınların sorunlarını, siyasetle ilgili olabilir bu ya da genel sorunlarını dikkate alacak çalışmaların da bence bu Birleşmiş Milletlerin bu projesinin içerisine dâhil edilmesi noktasında katılım yapabiliriz. Biz de KEFEK olarak bu çalışmalara öncülük edebiliriz ya da neler yapabiliriz, bunu tartışabiliriz kendi aramızda, bir katkı olması anlamında. Bunu ilave etmek istedim size.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ PROJE MÜDÜRÜ NEŞE ÇAKIR – Çok teşekkür ediyorum.

Bizim projemiz, aslında yerel düzeydeki uygulamaları çok kapsamıyor ama tabii bu bir proje. Bu projemiz bizim, aslında Medisi, KEFEK'i ve sivil toplum kuruluşlarını, siyasi partileri hedef alan, Medisin tamamını hedef alan bir proje. Siyasete kadının katılımını artırmayı ve liderliğini artırmayı hedefliyor. Yerel yönetimlerdeki kadının siyasete katılımını hedefleyen bir proje değil ama diğer projelerimiz var. Sizin söylediğiniz bu sorunları ele alan başka projeler var. Tabii bir projeye belirli bir süreyle bütün bu sorunları çözmek çok mümkün değil çünkü siyasete kadının katılımı da çok uzun soluklu işler.

Çok teşekkür ediyorum, çok önemli bir konuya değindiniz. Tabii ki bizim bölgesel toplantılarımız olacak ama bizim asıl hedefimiz, doğrudan Mediste siyasete katılım ve özellikle de bunu etkileyen tarafların, siyasi partilerin ve kadın kollarının ve sivil toplum kuruluşlarının... Aslında sivil toplum kuruluşlarının kadının siyasete katılımını etkileyecek ortamları yaratmaya yönelik gücünü artırmak, savunuculuk gücünü artırmak. Çünkü hani siyasete bir kadının katılabilmesi... Siz daha iyi biliyorsunuz ancak güçlü kadınlar, işte hayatın içinde olan, işte belirli bir gücü olan, ekonomik gücü olan, işte yönetimde olan, liderlik pozisyonunda olan kadınlar daha çok erişebiliyorlar.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet, onu ima etmek istedim.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ PROJE MÜDÜRÜ NEŞE ÇAKIR – Dolayısıyla o sıkıntıları ortadan kaldıracak zeminleri oluşturmak, yani o kapasiteyi oluşturmak ama Birleşmiş Milletlerin birçok projesi var. Özellikle de yine Birleşmiş Milletler Kadının yeni başlayacak olan diğer fonlardan sağlanan projeleri var. Yerelde, işte birtakım pilot illerin seçildiği ve orada, yerelde kadının siyasete katılımını etkileyecek diğer projeleri de var. Ama bizim projemiz, yerelde çok siyasete katılımı hedefleyen bir proje değil.

BAŞKAN – Sanırım Neşe Hanım bu projenin ilk fazında yapılan çalışmada buna benzer, bununla ilgili bölge toplantıları yapılmış galiba.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ PROJE MÜDÜRÜ NEŞE ÇAKIR – Evet, bölge toplantısı.

BAŞKAN – Sizin dediğiniz konuyla ilgili bizden önceki dönemde bu projenin ilk fazı kısmında bununla ilgili bölge toplantıları yapıldı, bu çalışmalar yapıldı ve devam edecek. Belki bu yapacağımız illerde bir konu başlığı da bunun üzerinde gidebilir miyiz? Bilmiyorum, bunu da bir not edelim. Projenin tamamını kapsamasa bile bir konu başlığıyla da belki bunu ele alabiliriz, yapacağımız toplantılarda.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ PROJE MÜDÜRÜ NEŞE ÇAKIR – Şimdi AÇEV'le başlayacak bir projemiz var aslında cinsiyet eşitliği fonundan sağlanan Birleşmiş Milletler. Orada 3 tane pilot ilimiz var, çok daha yeni başlayacak. Belki o projenin o pilot illeriyle bizim projeyi bağdaştırabiliriz.

BAŞKAN – Tamam, güzel olur.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ PROJE MÜDÜRÜ NEŞE ÇAKIR – Ortak noktalar bulabiliriz.

BAŞKAN – Buluruz, bu konuda da etkin olacağımız çalışmalar yaparız.

Buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016 Saat : Kayıt: KEFEK Stenograf : Uzman : Sayfa: 6

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Ben öncelikle verdiğiniz bilgiler için teşekkür ediyorum.

Şimdi, 29-30'unda bir eğitim programı gözüküyor, bizim bütçe görüşmelerinin de başlayacağı ay aynı zamanda. Şubat gibi, ocak ayı sonu gibi bütçe görüşmeleri başlayacak. Çalışma takviminiz net mi yani kısa ve orta vadede? Direkt tarihler vererek gidiyoruz çünkü KEFEK'ten katılım oranları önemli. Bizim bir önceki dönemde 40 vilayette çalışmalar oldu, 8 ayrı bölgeydi ama geri kalan yarısının devamı yine bu dönem programlanacak. Dolayısıyla, Meclis çalışmalarıyla entegre bir takvim değerli, o yüzden kısa ve orta vadedeki çalışma takvimini sormak istiyorum.

Teşekkürler.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ PROJE MÜDÜRÜ NEŞE ÇAKIR – Bizim bir takvimimiz var, bir iş planımız var, onu da aslında paylaştık Başkanımızla ama tabii her bir faaliyeti yapacağımızda yeniden yeniden o tarihleri ve içeriğini güncellemek gerekecektir.

BAŞKAN – Güncellemek gerekiyor.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ PROJE MÜDÜRÜ NEŞE ÇAKIR – Maalesef ben önceki tecrübelerime dayanarak da... Bu tarihler konusunda bayağı bir zorlanıyoruz, zorlanacağız da çünkü hangi tarih olursa olsun herkesin yüzde 100 katılımı mümkün olmayacaktır? Mutlaka başka bir program olacaktır. Dolayısıyla biz de hani çoğunluğu sağlayarak ilerlemek durumunda kalacağız. Öbür türlü, Başkanım da hani takdir eder, çünkü biz gerçekleştiremeyeceğiz ve aralıklar çok uzamış olacak. Böyle hedefliyoruz ama bilmiyorum.

BAŞKAN – Neşe Hanım'la biz bunları istişareli olarak devam ediyoruz, Genel Kurulun genel takvimine de uymaya çalışıyoruz ama son anda -hepimiz biliyoruz, Mecliste çalışıyoruz- farklı gelişmeler olabiliyor. Bu 29-31, bütçe görüşmelerine denk getirmemeye çalışıyoruz. Hemen hemen bu 29-31'e on gün kala falan netleşir bu tarihin olup olmayacağı. On gün de iyi bir zamandır kendi programlarımızı planlamak adına diye düşünüyorum. Önemli olan bütçe görüşmelerine denk gelmesin, diğer şeyleri biz mümkün olduğunca programlara uydurmaya çalışacağız. Bu noktada hassasiyetimizi gösteriyoruz.

AYŞE DOĞAN (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum ben de arkadaşlarım gibi size bilgilendirmeniz için.

Bu yapılacak programın şehir dışında olmasıyla ilgili bir bilgi geldi. Bunlarla ilgili tabii ki planlama mutlak olmuştur, çözüm ortakları vardır mutlaka ama Ankara civarında olan bir yerde olmasını açıkçası ben talep ediyorum. Öyle bir şey mümkün olursa hepimizin ulaşımı için... Herkesin merkezi yeri burası. Diğer programı olan arkadaşlar için böyle bir şey mümkün olur mu, bilmiyorum.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ PROJE MÜDÜRÜ NEŞE ÇAKIR – Bizim aslında Ankara dışı diye planlamamızın nedeni, sizin başka işleriniz çıkacaktır Ankara olursa. Onlar hep bölünüyor, toplantılar oluyor, başka şeyler oluyor, yoğunlaşamıyoruz ama takdir sizin, siz bize nereyi dersiniz, biz orada organize ederiz.

BAŞKAN – Konsantrasyonu sağlamak için.

Bir toplantı daha yapacağız, orada tekrar bu konuyu konuşuruz.

Buyurun.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Şimdi, yanlış anlamadıysam, Türkiye'de kadınların siyasal katılımının uluslararası çatalara uyumu konusunda bir çalışma yapılacak. Peki, böyle bir çalışmanın sonunda, Türkiye'de kadınların siyasal katılımının uluslararası çatalara uygun olmadığı, bunun altında olduğu saptandığında Siyasi Partiler Yasası'nda bir değişiklik yapılmasına ilişkin Komisyona bir öneri getirecek misiniz? Çünkü bu konuda biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak bir cinsiyet kotası uyguluyoruz ve bu cinsiyet kotasından da genelde kadın siyasetçiler yararlanıyor. Bu cinsiyet kotasına benzer bir kotasının en azından Siyasi Partiler Kanunu'na getirilerek böylece Türkiye'de kadınların siyasal katılımının yükseltilmesi ve uluslararası çatalara uyum sağlama konusunda bir çalışmanın yapılıp yapılmayacağını yani böyle bir teklifinizin olup olmayacağını öğrenmek istiyorum.

Bir de her ne kadar "Yerelle ilgilenmeyeceğiz." desanız de -biraz önce Komisyon Başkanımız "Bu konuda ortak bir şey yapılabilir." dediği için söylüyorum- Türkiye'de 7 ayrı coğrafi bölge var ve bu bölgelerin her birinde kadınların siyasete katılım oranı ne yazık ki aynı değil. Özellikle Doğu'da, Güneydoğu Anadolu'da, Karadeniz'de, İç Anadolu'da ne yazık ki siyasal katılım kadınlar açısından düşük, Ege'de veya Marmara'da buna göre nispeten daha yüksek ama istenen oranda değil. Bu konuda da bölgesel bir çalışma yapılamaz mı? Yani, 7 ayrı coğrafi bölgede kadınların siyasal katılımı, bunun oranları ve bunun yükseltilmesiyle ilgili neler yapılabilir? Bu konuda bir çalışma yapılamaz mı? Çünkü yerel de bizim için önemli, bu ülkede kadınların siyasete katılımı önemli. Bu konuda da bir çalışma yapılıp yapılamayacağını ben sormak istiyorum.

Teşekkür ederim bilgilendirdiğiniz için.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ PROJE MÜDÜRÜ NEŞE ÇAKIR – Ben de teşekkür ediyorum, çok güzel bir soru sordunuz.

Şimdi, aslında, ben belki yanlış ifade etmiş olabilirim, yerelle ilgilenmeyeceğiz anlamında değil. Bizim projenin aslında üç tane bileşeni var, proje böyle tasarlanmış yani her projenin bir kapsamı var, bir süresi var, bir bütçesi var, bütün konuları ele alamıyor maalesef. Dolayısıyla üç bileşenli bir proje olduğu için burada yerel yönetimler bizim bileşenlerimiz içinde değil ama bu bizim yerel yönetimlerle bir araya gelmeyeceğimiz anlamına gelmiyor. İşte bölgesel toplantılar aslında bunu hedefliyor. Aslında yerinde görüşüp bu konuda ne tür çalışmalar yapılıyor, nasıl zorluklarla karşılaşıyor, biz bunu projenin ilk aşamasında yapmıştık fakat yine projemiz bitti, ilk aşaması ve bütçesi bitti, süresi bitti ve o öyle kaldı. Aslında burada asıl amaç, o tespitlerin belirli aralıklarla yine yerine gidilip izlenmesi veya birtakım tedbirlerin alınması. Şimdi, aslında proje geçici özel önlemlerin alınmasını hedefliyor. Bizim, ülke olarak zaten şu anda merkezî yönetimde siyasete katılım son seçimlerle birlikte yüzde 14,73 dolayısıyla biz zaten uluslararası standarda ulaşabilmiş

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016 Saat : Kayıt: KEFEK Stenograf : Uzman : Sayfa: 7

değiliz ülke olarak, düşüğüz. Ne bileyim, eğitimde, sağıkta yine ileriyiz ama siyasete katılımı oranlar -sizin de söylediğiniz gibi- düşük, yerel yönetimlerde daha da düşük. Dolayısıyla proje şeyi hedefliyor... Bizim asıl amacımız, yasaları niye taradık? O yasalardan öncelikli yasaların belirlenmesi- tabii hep birlikte buna karar verilecek- ama bizim kafamızda tabii ki Millîetvekili Seçim Kanunu, Siyasi Partiler Kanunu gibi bunların, tespit edilen eksikliklerin giderilmesine yönelik bir yasa teklifi hazırlanması. Çünkü bu tür tedbirler alınmadığı zaman, bu tür birtakım zorlayıcı tedbirler konmadığı zaman da doğal akışında yine bu tür sonuçlara ulaşılıyor. Dolayısıyla tabii ki proje bunu hedefliyor. Bizim bir mantıksal çerçeve dediğimiz bu sonuçlara göstergeler koyuyoruz, belirli yıllarda neye ulaşacağız, birtakım hedefler koyuyoruz; bu bizim projenin başarısını gösterecek. Biz sonuçta bir değerlendirme de geçiriyoruz proje bittikten sonra, bir denetim de geçiriyoruz. Biz koyduğumuz hedeflere proje kapsamında ulaşmayı hedefliyoruz, öbür türlü başarısız oluruz. Ama tabii ki sizin katacıklarınız, sizin katkılarınız önemli. Tabii ki bu tür şeylerimiz var, ben bu detaylara girmedim ama geçici özel önlemlerin alınması, tedbirlerin alınması gibi çalışmalar olacak.

Yasa teklifi verilmesi... Zaten en az iki yasanın yasalştırılması gibi bir hedefimiz var.

BAŞKAN – Teşekkürler Neşe Hanım.

Söz almayan bir arkadaşımız daha var, ona verelim, sonra Filiz Hanım size, ondan sonra da gündemimizin 3'üncü maddesine geçelim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Söz almak istiyorum.

BAŞKAN – Süremizi düzgün kullanalım. Bunları daha çok konuşacağız, projemizin daha ilk adımlarındayız ama kadının siyasete katılımı Türkiye'de yüzde 14,73 -dünyadaki ve Avrupa'daki oranları da söyleyelim- Avrupa'da yüzde 26, dünyada yüzde 22, kritik eşik de yüzde 30-35. On üç yılda kadının Meclise, siyasete katılımı 3 kat artmış. Yani, Mecliste seçme ve seçilme hakkını almada 2001'e kadarki olan kısımda ortalama yüzde 2,4'tü ama son on üç yılda 3 kat bir artışımız var -yeterli değil ama çok hızlı gidiyoruz- bu açığı da önümüzdeki yıllarda kapatacağımıza inanıyorum. Bu çalışmalar da çok önemli, projenin de katkısı olacak; bu çalışmalar, yasal değişiklikler... Ben, bizim, adım adım o kritik eşiki, yüzde 30-35'i yakalayacağımıza inanıyorum buradaki çalışmalarla, sizlerle birlikte.

BAŞKAN – Emine Hanım, evet, çok şey yapmadan...

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Çok kısa bir konuya değineceğim. Ben de teşekkür ediyorum.

Burada bir konuya değinmek istedim. Bu bir proje ve biz ortaklarından biriyiz -yani durum tespitini yapmak için söylüyorum- her ne yaparsak aslında Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olarak yapacağız. Dolayısıyla biz bu projenin ortaklarından biriyiz ama sadece bizim alanımız bu proje değil -diğer arkadaşlarımızın da bakış açısı açısından söyleme ihtiyacı hissettim- yani bizler Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olarak zaten bugüne kadar birçok çalışmaya imza atmışız -inşallah, bundan sonra da bize bir açılım sağlayacaktır- ama ne yaparsak bizim Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olarak hep birlikte yapacağımıza inanıyorum. Bu konudaki tespitlerin de bize fayda getireceğini ve daha sonra kuracağımız alt komisyonlarla bu çalışmalarımızın kapsamının da genişleyeceğine inanıyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hatice Hanım, sonra Filiz Hanım sizinle bitirelim. Öznur Hanım da var ama...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bir cümle de ben...

BAŞKAN – Zamanı çok kısa tutarsak çok sevindiririm.

HATİCE DUDU ÖZKAL (Afyonkarahisar) – Verdiğiniz bilgiler için teşekkür ederiz.

Bu "40 pilot il" dediğiniz, projenin birinci kısmında olan iller aynen devam edecek mi, burada farklılık olacak mı? Kısaca bunu öğrenmek istiyorum.

Sağ olun.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ PROJE MÜDÜRÜ NEŞE ÇAKIR – Biz, aslında, 8 bölgede 40 ili kapsayan bölgesel toplantılarda, projenin bu ilk aşamasında "Biz de yapılmayan illerde devam edelim."i hedefliyoruz.

BAŞKAN – Öznur Hanım...

ÖZTUR ÇALIK (Malatya) – Değerli Başkanım, çok teşekkür ederim. UN WOMEN'a da teşekkürlerimi iletiyorum.

Şimdi, UN WOMEN tabii Birleşmiş Milletler ayağında çok yeni bir birim dolayısıyla daha önce Türkiye'de özellikle kadınla ilgili Birleşmiş Milletlerin yapmış olduğu çalışmalar UNDP ve UNFPA üzerinden çok yoğun ve şimdi UN WOMEN'in da işin içerisinde olabileceği, Türkiye'nin hem siyasal katılımı hem de farklı alanlardaki katılımını artırmak adına Türkiye'de uygulanan bir projeyi UN WOMEN'in da katılımıyla yeniden hayata geçirelim önerisini getiriyorum. Kadın Dostu Şehirler Projesi şu an 8 artı 6 ilde uygulanmakta, bunu diğer 81 ile yaygınlaştırabiliriz. Aynen "Haydi Kızlar Okula" kampanyasında başlatılan, önce pilot illerde uygulanan uygulamayı şimdi o 14 ilin dışında kalan diğer illerimizde de Kadın Dostu Şehirler Projesi'ni geliştirerek -ki bunu UNDP ve UNFPA bir arada yapmıştı, o zaman UN WOMEN yoktu dolayısıyla şimdi Kadın Örgütü var bu konuda- kadın dostu şehirler konusunda bu projeye ek yeni bir projeyi geliştirebilirsiniz önerisinde bulunmak istedim.

Değerli Başkanım, inşallah, sizin Başkanlığınızda bu organizasyon yapılır diye umut ediyorum çünkü çok ciddi manada toplumsal farkındalık oluşturuluyor, yerelde -yerel aktörler- bu anlamda -biraz evvel sayın millîetvekilinin söylemiş olduğu- yereldeki dengeleri ve kadın aktörü görmek adına da önemli çalışmalar oluyor.

BAŞKAN – Ben de çok önemsiyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016 Saat : Kayıt: KEFEK Stenograf : Uzman : Sayfa: 8

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Kadın Dostu Şehir Projesi’ni bizim uyguladığımız iller çok iyiydi, çok başarılı götürdük. İnşallah, bundan sonrası da devam eder.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Filiz Hanım size söz verdim, sonra Sibel Hanım’la bitirelim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Tamam.

Şimdi, tabii, bir toplantıda her şeyi kavramak, bütün sorulara açıklık getirmek kolay değil ama ben özellikle bütçenin şeffaflığını önemseydiğimi ifade etmek istiyorum. Yani, bunun her aşamada nasıl işlediğinin, nerelere dağıldığının, nerelere kullanıldığının bize bilgisinin verilmesi ve aynı zamanda bütçenin dışında da her aşamada bilgilendirme, interaktif bir şey eğer sağlarsak o zaman zaten projenin başarısı da daha fazla olabilir. Doğu ve güneydoğuda kadınların siyasete katılımının az olduğuna hiç katılmıyorum, bence en fazla olduğu bölge. Zaten Mecliste de aslında bunun yansımaları ciddi biçimde görüyoruz. Son on üç yılda arttıysa o 3 kat, biraz da aslında öyle bir şey var.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Yerel yönetimlerde biraz da, siyasi temsillerde...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yerel yönetimler de öyle.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sadece vekil olarak değil, şey olarak da...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yo, yo, belediye başkanlıkları da öyle.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – ...yerel yönetim, parti yöneticileri vesaire olarak da bakıyoruz yani genel anlamda kadın siyasetçi; sadece milletvekili olarak değil, normal, kadın siyasetçi olarak...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Ben Filiz Hanım’a katılıyorum, Doğu ve Güneydoğu’da kadın aktör çok.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ben karşılıklı tartışma olsun diye söylemedim, sadece, belli, aklımızda hep bir şeyle geliyoruz, daha önceden gelen bir veriyle ama bu değişiyor. Biz çocukluktan beri hep öyle büyüdük, orada yoktur, orada yoktur diye. Gerçeklik artık buna o kadar tekabül etmiyor, sadece bunu ifade etmek istedim.

Bir de en baştakine dönersem... Çok uzatıp vaktinizi almayayım.

Şimdi, bu, eğitimle ilgili, kadınların siyasete katılımını aslında engelleyen en önemli faktörlerden biri erkekler yani onların davranış biçimleri ve bakış açıları, erkek egemen zihniyet. Dolayısıyla, o eğitimin gerçekten, kadınların yanı sıra erkeklere verilmesinin, siyasete katılımı artırmak için, önünde engel olmamaları için de önemli olduğunu düşünüyorum. O yüzden baştaki ısrarımı tekrar etmek isterim.

Son olarak da “yerel yönetimler ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi” dediniz, iyi örnekler dediniz. Gerçekten ben bunu bilmek isterim. Yerel yönetimler özellikle sığınakların açılması, kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda nasıl iyi örnekler sundular? Bir toplantıda bu şiddetle ilgili şeyi de anlatırsanız hakikaten merak ediyorum.

BAŞKAN – Neşe Hanım, evet, cevap verin.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ PROJE MÜDÜRÜ NEŞE ÇAKIR – Ben galiba öyle bir şey söylemedim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Vardı projede, “İyi örneklerle karşılaştık.” dediniz.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN BİRİMİ PROJE MÜDÜRÜ NEŞE ÇAKIR – Şiddetle ilgili herhangi bir şey söylemedim çünkü bizim projemizin dışında bir konu.

BAŞKAN – Sibel Hanım herhâlde bahsettiler şiddetle ilgili.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet, bunu tartıştığımız bir ortamda...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ama şiddet zaten siyasete katılımı engelleyen bir şey. Ben onunla bağlantılı diye düşündüm.

BAŞKAN – Filiz Hanım, Neşe Hanım da bahsetti. Biliyorsunuz, proje yapan herkes bilir, belli bir çerçevesini çizmeniz, alanı belirlemeniz gerekiyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Biliyorum, biliyorum.

BAŞKAN – Burada da bizim üç ayağımız var; Meclis, KEFEK ve sivil toplum örgütleri üzerinden yerele yayılmakla ilgili. Alanlarımız belli, ulaşacağımız kesimler belli. Onları da başka bir projede başka bir ayakla alırız. Bunlar hepimizin konuşacağı şeyler ama bu proje kapsamına girmiyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Neyse... Ona bakıp tekrar söyleriz.

BAŞKAN – Ama yine diyorum: Yaptığımız çalışmalarda bunlara değineceğimiz başlıklar koyarız. Elbette ki kadının siyasete ulaşmasında şiddet bir engel, yapacağımız toplantıda bununla ilgili de bir başlık olabilir, tamamen yok sayamayız tabii ki. Ama ana merkeze oturturmamız başlamış projenin her şeyini değiştirebilir diye düşünüyorum, Neşe Hanım da katılacaktır.

Sibel Hanım’a da son sözümüzü verelim. Gündemin 3’üncü maddesine geçelim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Başkanım, teşekkür ediyorum ek süre verdiğiniz için.

Benim dikkati çekmek istediğim nokta, bu proje, evet -ben uluslararası çalışmalarda görev almış biri olarak- değerlidir ancak projenin bizim Türkiye gerçekleriyle ve kadının toplumdaki yeriyle çok uyumadığını düşünüyorum. Birçok kanun maddesi taraması yapılmış. Bu maddelerin ne kadar hayata geçirileceği konusunda da çekincelerim var açıkçası.

Diğer bir konu da uluslararası sözleşmelere uyma konusunda bizim Türkiye olarak sicilimizin çok da parlak olmadığını düşünüyorum. Şöyle ki benim göreve başladığım ilk gün 25 Kasım’a denk gelmişti ve bugünün önemi de Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü olarak belirlenen bir gündü ve Komisyon üyemiz olan Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer’le birlikte bir çalışma

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016 Saat : Kayıt: KEFEK Stenograf : Uzman : Sayfa: 9

düzenledik ve bunu Meclis Başkanlığına önerdik. Önerimiz şuydu: Bizim ilk imzacısı olduğumuz ve Ağustos 2014'te imzalanan, Eylül 2014'te de yürürlüğe giren İstanbul Sözleşmesi ve bu, bizim bu projemizle de çok ilgili ve bir parçası olması gereken... Biz bu İstanbul Sözleşmesi'nin maddelerini dahi tam uygulayamıyoruz ve bu noktada sıkıntılarımız var. Bizim önerimiz, bu KEFEK çalışması adı altında bir alt komisyonun kurulması ve bu alt komisyonun sadece kadına yönelik şiddetle ilgili çalışmalar yapması ve bunlarla ilgili eylem planlarının düzenlenmesi ve muhalefetin bu noktadaki, kadının toplumdaki yeri, siyasetteki yeriyle ilgili önerileri, kanun teklifleri, bunları hayata geçirmekte dahi zorlandığımız bir dönemde bu uluslararası projenin hayata geçmesi, bunun önerilerinin Türkiye gerçekleriyle uyumu noktasında muhalefet olarak çekincelerimiz olduğunu belirtiyoruz. Tabii ki projeyi önemsiyoruz. Projenin hayata geçmesi noktasında da üzerimize düşen ne görev var ise kadınla ilgili veya insani yönden baktığımız zaman herkesin temsiliyetinin olması, toplumun bütün kesimlerinin siyasette temsiliyetinin artması, parlamentoların etkin çalışması ve toplumun sorunlarına çözüm önermesi noktasında biz hepimiz cinsiyet ayrımı gözetmeksizin çalışmak durumundayız. Bu çekincelerimizi de size il etmek istedin.

Çok teşekkür ederim Başkanım.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Başkan, kayda geçmesi için bir cümle söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Tamam.

Buyurun.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sibel Hanım söylerken –kayda geçsin istediğim için söylüyorum- İstanbul Sözleşmesi'yle ilgili "gereği yapılmadı" anlamında, öyle anladığım bir cümle kullandı. İstanbul Sözleşmesi'nin taraf ülkeleri içinde uyum yasasını çıkartan tek ülke Türkiye'dir 6284'le. Bunun kayda geçmesini istiyorum.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – İstanbul'da imzalandı zaten.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – İstanbul Sözleşmesi'nin uyum yasasını yapan, meclisinden, parlamentosundan çekincesiz geçiren ve uyum yasası olan 6284'ü çıkaran tek ülke taraflar içinde.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Öyle olması gerekiyor zaten. İlk imzacı devlet olduğumuz için bunu teknik olarak parlamentonuzdan geçirmeden bir uluslararası sözleşmeyi yapamazsınız.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Hayır, hayır, şu açıdan söylüyorum: Uyum yasası olan 6284'ü de çıkartmış.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bu zaten doğal, olması gereken yasal bir süreç.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Anlıyorum ben sizi, ben de kayda geçsin diye bu cümleyi ifade ediyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bu bizim katkı yaptığımız bir durum değil ya da artı yaptığımız...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Olması gereken bir şey.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Hayır, diğer ülkelerin hiçbiri yapmadı, tek ülke şu an Türkiye.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Ama zaten ilk imzacısı olduğumuz için bu uyum yasasını çıkarmak zorundayız fakat siz de takdir edersiniz ki hâlâ daha İstanbul Sözleşmesi'yle çelişen iç hukuk normları var.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Onu tartışırız ayrıca. Ben kayda geçsin diye bu cümleyi söyledim yani onu da ayrı bir tartışma konusu yapabiliriz.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sibel Hanım da onu kastediyor. Yani İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanabilir olmadığı yönünde, hâlâ daha İstanbul Sözleşmesi'yle iç hukuk normlarının çeliştiğini, bu konuda bir düzenleme yapılmadığını anlatmak istiyorum.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Hatta şunu da ifade etmek isterim: Biliyorsunuz, parlamentodan geçen her yasanın bir mali karşılığı vardır mali disiplinde. Avrupa ülkelerinin büyük bir kısmının... Yani ben bu yasanın çıkış sürecinde çalışan bir kardeşiniz olarak söylüyorum yani bu yasanın emekçilerinden biriyim. Pek çok Avrupa ülkesi uyum yasasının mali sorumluluğunu karşılayamayacakları gerekçesiyle uyum yasasını parlamentolarına getirmedi. O anlamda ben bunun sadece kayda geçmesini istiyorum. Bu tartışmayı bilahare yapalım.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Haklısınız, sadece teknik anlamda bizim artımız olan bir durum değil, bizim yapmamız gereken bir durum sizin söylediğiniz.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Ben bir bilgi verebilir miyim Meclisteki bir çalışmayla ilgili.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Tek bir cümle söyleyeceğim, o da Sibel Hanım'ın işaret ettiği çalışma Türkiye Büyük Millet Meclisi şiddet araştırma komisyonu özelinde 6284'ün uygulamasını da içeren başlıkların yer aldığı bir çalışma oldu, rapor hâline geldi. O dönem İstanbul Vekili Alev Hanım'ın Başkanlığında bir komisyonu. Uygulamadaki aksaklıkları, aile mahkemelerinde yaşananları, savcı ve hâkimlerin karşısında pratikte, uygulamada tüm yani yasal çerçevede... Sırf kanun çıkartmak yetmiyor çünkü uygulamada aksaklıklar var. Bunun çok net içeriğinin de olduğu bir çalışma. Bu konudaki hassasiyeti çok değerli buluyorum. Kıymetli vekillerimizin işaret ettiği başlıklar hepimizin hassasiyetleri. O yüzden bu çalışmanın bir raporunu isteyelim, ben istedim, Sayın Başkanımın elinde de var, bundan birer fotokopi alıp... Çünkü orada sadece savcılar, hâkimler, dernekler, STK'lar, ilgi duyan ve bu konuda çalışma yapmış tüm sivil toplum kuruluşlarının çok güzel söylemleri ve çok değerli tespitleri var.

Ben şu cümleden hiç hoşlanmıyorum "Türkiye gerçekleri." Bakın, az önce oranlar verildi, dünyada yüzde 22, yüzde 26. Avrupa'daki gerçeklerle, dünyanın diğer ülkelerindeki gerçeklerle Türkiye'nin gerçekleri farklı değil. Eğer bugün dakikada 3 kadından 1'i ölüyorsa ve şiddet anlamında bu dünyada gerçekleşiyorsa dünyadaki gerçekler de ne yazık ki farklı değil. O yüzden, önce o ortak

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016 Saat : Kayıt: KEFEK Stenograf : Uzman : Sayfa: 10

zeminde buluşmak lazım. Evet, güzel bir noktaya gelindi, STK'lar anlamında da, karar mekanizmalarındaki tespitler anlamında da, doğu ve güneydoğudaki kadın temsili oranının artışı da belediye başkanları açısından bakıldığında, diğerleri ama bazı vilayetler dipte, bazıları iyi bir noktada. O yüzden, doğru bir tespit çok değerli. O raporlardan birer tane almak bundan sonraki KEFEK çalışmalarında önümüze bir ışık olacaktır çünkü kurumsal hafıza çok değerli. Yeniden toplantılar, yeniden izleme komisyonları bu bir vakit kaybı. Oysa elimizde şimdi bir rapor var, çok da güzel bir çalışma var. Bunu alıp da yola çıkarsak önümüze ışık tutacaktır.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Tülay Hanım, teşekkür ederim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Affedersiniz...

BAŞKAN – Konumuz, gündemimiz bu değil. Bir iki cümle yapalım, bundan sonraki toplantılarda bunu konuşalım.

Bahsettiği kitapçığın linkini koyduk, ayrıca Aile Bakanlığının çalışması var, onlara bakalım.

Bir şeyi daha işaret edeyim. Yine bu projemizde 31 temel kanunla ilgili tarama yapıldı, onun içinde de bu maddeler var. Aslında, çalışmalar yapılıyor, her koldan, her yandan aslında ufak ufak belki bir araya getireceğiz, bunların bir bütünlüğünü sağlayacağız. Bu 31 temel kanun içinde de bu şiddetle ilgili işte uyumda yaşanan değiştirmeler, gerekecek şeyler de var, onları da tamamlayacağız. Hep bir koldan bu eksiklikleri tamamlayarak biz “Şiddete sıfır tolerans.” diyoruz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii, tabii, Tülay Hanım'a hatırlattığı için teşekkür ediyorum. 2014 yılında kadına yönelik şiddetin sebeplerinin araştırılmasına dair bir komisyon kurulması... Komisyon kimlerden kuruldu, nasıl çalıştı, nasıl sonuçlara ulaştı...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Ne gibi çalışmalar yaptı? Biz bu konuda...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – ...uygulanması ne oldu ve nasıl bir sonuç aldı? Yani uygulaması ne oldu, yasal mevzuata etkisi ne oldu?

Başkanımдан özür diliyorum. Toplantının gündemini etkiliyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Bence bunu bir başka gündemle yapalım.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Usulle alakalı bir şey söyleyebilir miyim Başkanım?

BAŞKAN – Şunu söyleyebilirim: Demin bu bahsettiğim araştırmaların raporları var. Aile Bakanlığının da bununla ilgili, risk alanlarıyla ilgili, Türkiye haritası üzerinde risk alanları, şiddetle ilgili ve dezavantajlı durumlarla ilgili kadına yönelik bir çalışması var. Aile Bakanlığının çok güzel bir çalışması var. Aile Bakanlığımızı buraya davet edelim, bu konuyla ilgili kendisinden bilgilendirme isteyelim, ondan sonra durumumuza, genel bir profile bakalım, bundan sonra neler yapabileceğimizi konuşalım, bir yol haritası izleyelim bununla birlikte. Böyle daha güzel olur çünkü dediği gibi, çok güzel, özel çalışmalar var. Tekrara düşmeyelim, zaman kaybına düşmeyelim, bilgileri toparlayalım, ortaya çıkan tabloya bakalım, eksiklikleri görelim, ondan sonra bir yol haritası izleyelim diye düşünüyorum Filiz Hanım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – O toplantıya gelmeden bir de hep beraber bu 6284 sayılı Kanun uygulamalarıyla izleme raporunu Mor Çatınıninkini de incelersek iyi olur, hep beraber inceleyelim.

BAŞKAN – Elbette, sivil toplum örgütleri üzerine tüm çalışmalarını da alırız.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Onun da bir izleme raporu var çünkü.

BAŞKAN – 6284 no.lu Yasa'yla ilgili de yine Aile Bakanlığının bir çalışma raporu var, onu da masaya yatırırız, hep beraber konuşuruz, bir çalışma yaparız bu konuda.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Yani objektiflik bakımından sivil toplum örgütlerinin raporlarının da incelenmesi doğru olur diye düşünüyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tüm sivil toplum Başkanım, bu konuda da hassasiyet gösterirseniz özellikle...

BAŞKAN – Toplumdaki tüm sivil toplum örgütleri diyelim.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Öznur Hanım, son olsun, rica ediyorum.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Kıymetli Başkanım, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun kurucularından biri olarak... Biz bu komisyonu kurduğumuzda siyaseti kapının dışına bırakmayı, siyasi kimliklerimizi kapının dışına bırakmayı hepimiz o gün kabul ettik Divan dâhil olmak üzere dağılımı... Yani mevzubahis kadın olduğunda siyasetin teferruat olacağını çok net o gün ifade ettik.

Benim istirhamım şudur ki -mazeret görmenizi istirham ederek söylüyorum- bu komisyonun kurulduğu andan itibaren içinde olan birisi olarak, tüm siyasi partilerimiz öncelikle... Yapılan iyi şeyleri dünya alkışlarken... Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi nitelikte böyle bir sözleşmedir ve şiddetin önlenmesi için çok önemli bir sözleşmedir. Yani bunu yapmış olmak ve Medisten ilk geçiren ülke olmak ve ona bağlı uyum yasalarını çıkarmış olmak çok önemli bir başarı. Bu geçmişte diğer milletvekili arkadaşlarımızın yapmış olduğu başarıları ve şimdi onun üzerine birlikte ne koyabiliriz? Benim istirhamım budur ki Değerli Başkanımın da bu konuda inanılmaz uyumlu bir tavır var, ben kendisine çok teşekkür ediyorum. Siyasi partilerimizden erkek vekillerimiz de bu konuda bize uyum sağlayacaktır. Biz kadınlar olarak...

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Biz konuşmuyoruz zaten.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Sayın Başkanım, dolayısıyla, benim istirhamım, burada kadınla ilgili yapılacak çalışmalarda siyaseti dışarıda bırakabilmek. Biz iktidar partisi olarak bırakıyorsak...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ama şimdi bu cümle zaten bizim herhâlde iki saat tartışmamız gereken bir şey çünkü kadın varsa siyaset onun dışında bırakılmaz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016 Saat : Kayıt: KEFEK Stenograf : Uzman : Sayfa: 11

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Başka bir şey söyledim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Hepimiz alandan geliyoruz. Bir kere önemli olan şu, kendinizi savunma durumuna sakın geçmeyin yani burada hakikaten iyi bir şey yapmak istiyorsak hep beraber yapmamız lazım.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, sadece yöntem adına söylediğini fark ettim. “Yöntemimiz bu olmalıdır.” diye kendi görüşünü ilettili Öznur Hanım.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Yani kimse suçlama yapmasın, savunma yapmasın.

BAŞKAN – Savunma zaten en son isteyeceğimiz şey.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi üzerine dirsek çürütmüş insanlar var burada, aramızda, hepsini madde madde okumuş arkadaşlarımız var.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Şahane bir sözleşme, uygulansın.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – 6284’ ün ben 23’ üncü Dönem teklif sahibiyim.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Biz sözleşmenin çok güzel olduğunu söylüyoruz, sadece uygulaması yönünde endişelerimiz olduğunu belirtiyoruz.

BAŞKAN – Hepimiz aynı şeyi söylüyoruz aslında, bakış açımız aynı, hassasiyetlerimiz aynı. Sadece şu ana kadar neler yapılmış, nereye kadar ilerlemiş bir ona bakalım, şu anki çalışmalar nedir, eksikliklerimizi görelim, tamamlanması gereken şeyleri görelim, ondan sonra bir yol haritası izleyelim çünkü “Şiddete karşı sıfır tolerans.” diyoruz hiç kimseye karşı, ne kadına...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bütün insan hakları ihlallerine karşı.

BAŞKAN – ...bütün canlılar, bitkiler de dâhil her türlü şiddete karşıyız biz bir insan olarak. Bu bakış açısıyla birlikte bizim de bu konuda beraber yol alacağımıza inancım tam.

Gündemin 3’ üncü maddesine geçmek istiyorum izninizle ama öncesinde bu 29-31 Ocaktaki programı ajandanıza alalım. En geç on gün kala, bütçenin görüşmeleri netleşene kadar bir değişiklik olmazsa herhâlde bu tarihte olacak. Yer, zaman belli, yerle ilgili bilgiler de size ulaştırılır. Zaten haftaya tekrar bir toplantımız olacak, bunun da kararını alıyoruz.

Burada basın mensuplarımıza teşekkürlerimizi iletiyorum.

Mümkünse sizleri dışarı alalım, gündemin 3’ üncü maddesine geçelim istiyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Toplantının değişme imkânı var mı? Öyle bir öneride bulanabiliyor muyuz?

BAŞKAN – Haftayı yapacağımız toplantı mı?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yok, 29-31 Ocaktaki.

BAŞKAN – Şöyle, proje kapsamındaki adımlarda öngörülen tarih bu. Eğer tarihi daha ileriye alırsak bütçe görüşmelerine denk gelecek, ondan sonra 8 Marta, mart ayına sarkacak, çok sıkışırız. Yani bu ay çok uygun. Eğer bütçe görüşmeleri için Medise gelecek takvimde çok büyük bir değişiklik olmazsa bu en uygun takvim gözüküyor, onu biz inceledik. Bizim kriterimiz, Genel Kuruldaki çalışmalarımız...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sordum sadece, itiraz etmedim.

BAŞKAN – Tamam ama on gün kala kadar yine tekrar istişare ederiz inşallah.

2.- Düzce Milletvekili Ayşe Keşir ve arkadaşlarının, kırsal alanda kadının güçlendirilmesi ve kırsalda kadın girişimci liginin desteklenmesi konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin önergesinin görüşmeleri

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuz her yasama döneminin başında çalışacağı konularla ilgili bir yol haritası belirlemekte. Bu kapsamda da bu dönem kurabileceğimiz alt komisyonlara ilişkin Komisyonumuza 2 adet dilekçe gelmiştir, şimdi onları izniniz olursa okutacağım.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığına

Ülkemizde kırsal alanda yaşayan kadınların karşılaştığı zorluklar, tarımsal üretimde kadın emeğinin değerlendirilmesi, kadın yoksulluğunun azaltılması, kırsal bölgelerde sağlık hizmetlerine erişim, kooperatifleşme ve kredi imkânlarına erişim ile kamu hizmetlerine erişiminin önündeki engellerin saptanması, kadınların karar alma süreçlerine katılımlarının artırılması ve bu gibi alanlarda çözüm önerileri üretilmesine yönelik olarak "Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi ve Kırsalda Kadın Girişimci liginin Desteklenmesi" konulu bir alt komisyon kurulmasını arz ve teklif ederiz.

Ayşe Keşir

Düzce

Emine Yavuz Gözgeç

Bursa

Tülay Kaynarca

İstanbul

Abdullah Ağralı

Konya

Hatice Duda Özal

Afyonkarahisar

Gereke:

Gelişmekte olan pek çok ülkede sosyoekonomik kalkınma ve sürekliliğin sağlanması için tarımsal üretimin ve iş gücünün verimli hâle getirilmesi hayati rol oynamaktadır. Gerek dünyada gerekse ülkemizde tarımsal üretimin ve kırsal hayatın sürekliliğinin sağlanmasında en önemli rolü kırsalda yaşayan kadınlar oynamaktadır. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde kırsal kalkınma çabaları ve kadınların toplumsal statülerinin yükseltilmesi ve kalkınmaya entegre edilmesi büyük önem taşımaktadır. Türkiye’de hâlen nüfusun 1/3’ü kırsal alanda yaşamaktadır. Tarımsal üretimin yaklaşık yüzde 50’sini gerçekleştiren kadınlar, Türkiye’de istihdamın yarısını oluşturmaktadır. Bu noktadan hareketle, kırsal alanda kadının güçlendirilmesi için kadının sahip olduğu potansiyelin ortaya çıkarılması ve yoksulluğun azaltılması, eğitim, sağlık, kamusal hizmetlere erişim, tarımsal üretim, girişimcilik, pazarlama, örgütlenme, sosyal

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016 Saat : Kayıt: KEFEK Stenograf : Uzman : Sayfa: 12

güvenlik gibi konularda kadınları güvence altına alacak birçok faktöre ilişkin sorunların acil çözüm beklediği aşikârdır. Kurulması öngörülen alt komisyon aracılığıyla, kırsalda yaşayan kadınların sorunlarının tespit edilerek çözüm önerilerinin üretilmesi amaçlanmaktadır.

3.- Afyonkarahisar Milletvekili Hatice Dudu Özkal ve arkadaşlarının, yurt dışında yaşayan Türk ailelerin sorunları ve çözüm önerileri konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin önergesinin görüşmeleri

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığına

Batı Avrupa ülkelerinde yaşayan Türk vatandaşlarının ve ailelerinin karşılaştığı sorunlara kalıcı ve bütüncül politikaların hayata geçirilmesi ve bu konularda çözüm önerileri üretilebilmesi amacıyla "Yurt Dışında Yaşayan Türk Ailelerin Sorunları ve Çözüm önerileri" konulu bir alt komisyon kurulmasını arz ve teklif ederiz.

Hatice Dudu Özkal

Afyonkarahisar

Ayşe Keşir

Düzce

Öznur Çalık

Malatya

Tülay Kaynarca

İstanbul

Bennur Karaburun

Bursa

Ayşe Sula Köseoğlu

Trabzon

Gereğe:

Yurt dışında yaşayan 5 milyonu aşkın Türk toplumunun yaklaşık 4 milyonu Batı Avrupa ülkelerinde yaşamaktadır. Günümüzde, yurt dışında yaşayan Türk toplumunun önemli bir bölümü buldukları ülkelerde sürekli ikamet etmekte olup yaşadıkları ülkelerin vatandaşlıklarını almışlardır. Türkiye'den 1960'lı yıllarda "misafir işçi"lerle başlayan süreç, zaman içinde yeni nesillerin yetişmesiyle işçi sıfatıyla sınırlı kalmamış, akademisyen, bilim insanı, doktor, mühendis, sanatçı, siyasetçi, sporcu ve iş adamı gibi çeşitli alanlara yayılmıştır. Yaşadıkları toplumun sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik hayatına katılan yurttaşların toplumla entegrasyonlarının ve etkin siyasi katılımlarının sağlanması, asimilasyon politikalarına karşı ailelerin kültürel kimliklerinin korunması, yabancı düşmanlığı, ayrımcılık ve İslamofobi gibi unsurlarla mücadele, din hizmetlerine erişim, işsizlik, kadınların, erkeklerin, çocukların, gençlerin ve ailelerin eğitimi, boşanma, sigortalılık süreçlerinde yaşanan sorunlar gibi pek çok mesele çözüm beklemektedir. Kurulması öngörülen alt komisyon aracılığıyla, farklı alanlarda hayata geçirilen verimli uygulamaların bütüncül bir bakış açısıyla incelenerek yurt dışında yaşayan Türk ailelerinin mevcut durumlarının iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Teşekkürler.

2.- Düzce Milletvekili Ayşe Keşir ve arkadaşlarının, kırsal alanda kadının güçlendirilmesi ve kırsalda kadın girişimci liginin desteklenmesi konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin önergesinin görüşmeleri (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, birinci dilekçeden başlamak üzere bu konuyu gündeme getiriyorum.

Önce teklifi sunan arkadaşlara söz vermek istiyorum, birinci dilekçeden itibaren.

Ayşe Hanım, buyurun.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Ben çok kısa söz alacağım. Zaten gerekçede ve dilekçede ifade etmeye çalıştık.

Burada, kırsaldaki kadına kalkınma perspektifiyle bakmayı çok önemsiyoruz ve bununla beraber, kamu hizmetlerine erişim. Bazı uygulamalarda uygulama aşamasında kaynaklanan... Tıpkı, hani sizin yasada bahsettiğiniz gibi, bu, şartlı nakit transferleri vesaire gibi kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık uygulamaları var sosyal politika kalemlerinde, bunların uygulamaya yönelik, sahadaki sorunlarını görelim ve buna sadece kadın ve kız çocukları perspektifinden ve kalkınma perspektifinden bakmayı çok önemsiyorum. Yani kırsaldaki kadının belki başka sorunlarını da konuşabiliriz başka perspektiflerden ama kalkınma perspektifini önemsiyorum çünkü hem nüfus yoğunluğu açısından hem üretim yoğunluğu açısından. Oradaki kadın iş gücü noktasında bunu önemseydiğimiz için böyle bir alt komisyon önerisi getirdik.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Başka söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Kırsal bölgelerle ilgili alt komisyon oluşturulması noktasında, kırsal bölge tanımı nedir? Nereyi biz kırsal bölgeler olarak alacağız? Bununla ilgili, önergeyi veren arkadaşlardan bir... Kırsal bölge tanımı nedir? Devletin hâlâ bir kırsal kalkınma programı yokken biz Komisyon olarak kırsal bölgelerde kadına katkı sağlamak noktasında ne tür çalışmalar yapacağız? Çünkü bizim devletimizin -en zayıf olduğu nokta- bir kırsal kalkınma programı yoktur. Bugün örnek aldığımız ya da girmeye çalıştığımız Avrupa Birliği ülkelerinde kırsal kalkınma programı çok önemlidir ve Avrupa Birliği bütçesinin yüzde 43' ünü almaktadır. Bizim bütçemizde böyle bir katkı yokken biz Komisyon olarak ne tür çalışmalar yapacağız ve kırsal kalkınma kavramı nedir? Neresi kırsal bölge Türkiye'de şu an?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Şimdi, bütün bunları Komisyonunda konuşalım istiyoruz. "Kalkınma perspektifi" diye altını çizerken önergede, Komisyon önerisinde bunun özellikle altını çizmiştik. Kalkınma perspektifiyle kırdaki kadının sorunlarını konuşalım. Ama tekrar söylüyorum: Kalkınma perspektifini önemsiyoruz, hem iş gücüne katılım hem üretime katılım noktasında.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bir de yurt dışındaki ailelerin sorunlarıyla ilgili...

BAŞKAN – O diğer bir konu, bunu bitirelim ondan sonra...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – O zaman, ona geçmeden önce... Biz de muhalefet olarak Meclis Başkanlığına böyle bir öneride bulunmuştuk. Biz de bir alt komisyon olarak kadına yönelik şiddetin, sadece kadına yönelik şiddetin araştırılmasına yönelik bir alt

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016 Saat : Kayıt: KEFEK Stenograf : Uzman : Sayfa: 13

komisyonun kurulması noktasında Komisyonumuzdan bir çalışma yapılmasını ve bununla ilgili bir önerge talebinde bulunuyoruz. Kadına yönelik şiddetin araştırılması noktasında bir talepte bulunuyoruz, ilgili yazıyı da Komisyon Başkanlığımıza iletacağız.

BAŞKAN – Elimize öyle bir dilekçe ulaşmadı.

Kırsalla ilgili -tam girer mi bilmiyorum- bir parantez açayım. Tarım ve kırsal kalkınmaya yönelik bir kurum var. Bunlar kuruldu ve burada ciddi şeyler var, TKDK var yani aslında çalışmalar var.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Kalkınma Bakanlığının ve KAP İdaresinin kırsal kalkınma, kadın çalışmaları var, hepsini içine alalım istiyoruz.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Yani sadece üretim bakımından mı? Yani üretime katılım, istihdam bakımından mı incelenecek?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Hayır, kamu hizmetlerine erişim de kalkınmanın bir parçasıdır.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Kadının sosyal hayatı yani oradaki statüsü, evlilik, şiddete maruz kalıp kalmama yani yaşadığı o sosyal koşullar da mı incelenecek? Yoksa sadece üretime katılımı, istihdamı, bunlar mı incelenecek?

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Girişimciliğin de artırılması var, sadece üretime katılımı değil.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Şimdi, şu var bakın: Sadece iş değil, kalkınmanın içine kamu hizmetlerine erişim de giriyor. Yani kadının eğitime erişimi, sağlık hizmetlerine erişimi, bütün bunları konuşacağız ama tam bir sosyolojik tanım yapamayacağız. Bir alan belirlemek zorundayız, bir çerçeve. Sizin bahsettiğiniz, mesela, şiddet bir yan konu olarak girebilir, işte, eğitime erişimi engelliyorsa, işte, kız çocuklarının eğitime erişimini engelliyorsa. Sağlık keza, sağlık hizmetine erişim diyoruz, şiddet bu bağlamda burada girebilir ama biz burada kadının hem güçlendirilmesi noktasında -bu hizmetlere erişim kadını güçlendiren bir etken- hizmetlere erişimi bağlamında bunu ele alacağız. Bunları etkileyen faktörler olarak tabii ki şiddet, tabii ki sosyal statüsü gelecek. Yani kız çocuklarının eğitime erişimindeki en önemli etken, biliyorsunuz, "Ailede erkek çocukları okutulur." algısından kaynaklanan...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Erken yaşta evlilik.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Aile içindeki bazı kararlardan dolayı kız çocukları eğitime erişemiyor. Bir diğer neden de... Bunları tabii Komisyon çalışarak bulacak, bunlar bizim sahada edindiğimiz bilgiler.

Diğer konu da eğitim kurumlarındaki, işte, bu, taşınmalı sistem vesaire vesaire... Bunları da tartışalım burada, kız çocuklarının eğitimine ne kadar katkı sağlıyor, sağlamıyor; şartlı nakit transferleri, şu an mevcut bütün kamu hizmetleri ya da sosyal politika bağlamında uygulanan çalışmalar arzu ettiğimiz sonuçlara ulaştırıyor mu, sahadaki durum ne? Her birimizin bireysel tecrübeleri var. Ben 81 vilayetin 2'si hariç 79'unda defalarca proje çalışmış biriyim yani hepimizin şahsi tecrübeleri var. Ama biz bunu bir Komisyon çalışması adı altında bir rapora dönüştürelim, elle tutulur, daha geniş kapsamlı ele alınsın istedik. Az önce de söyledim, kamu hizmetlerine erişimi engelleyen faktörler olarak sizin söyledikleriniz tabii ki olmalı ama birinci konu kalkınma perspektifinden kadın.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Çok önemsiyorum, çok önemli bir komisyon ancak sizin söylediğiniz her bir başlık, her bir alanda önemli devlet politikası gerektirecek, önemli yasal mevzuat gerektirecek alanlar.

BAŞKAN – İşte, o yüzden bu çalışmayı yapıyoruz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Biz durum tespiti yapabiliriz ama şimdi sizin dediğiniz, kırsal kalkınma, oradaki işsizlik sorunu, ulaşım sorunu, taşınmalı eğitim, kadınların hakları, işsizliği, istihdamı, her biri gerçekten çok ciddi devlet politikaları gerektiren alanlar. Yani bu noktada biz bir tespitle kalırız.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Çözüm önerilerimiz tabii ki...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Biz göreve başladığımız günden itibaren bütün muhalefet olarak, söylediğiniz bütün bu alt başlıklarda inanılmaz sayıda öneriler verdik, kanun teklifleri verdik ama hiçbirini maalesef geçemedi, öneri olarak gelmedi.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Dikkate alınmadı.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bunun bir komisyon raporu olmasının önemli olduğunu düşünüyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bu noktada başarılı olabilecek miyiz biz? Evet, eğer başarılıysak bu muazzam, çok önemli ve bu Komisyonu da çok değerli kılar.

BENNUR KARABURUN (Bursa) – Başlamadan bilemeyiz ki.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Öyle dersek o zaman, "Çalışmayalım." anlamı çıkar.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama söylediğiniz alanlarda bizi yöneten şu anki iktidar zaten bu noktada bütün kapıları kapatmış.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Politize laf etmeyelim, şimdi, biz burada daha teklif için konuşuyoruz, politize edersek çıkamayız bunun içinden.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama son on üç yılda bunlarla ilgili hangi düzenlemeler yapıldı? Kırsal kalkınma sorunu 80'lerin, 70'lerin Türkiye'sinin sorunu, son on üç yılda hangi soruna çözüm üretildi?

BAŞKAN – Çok özür dilerim, zamanı iyi kullanmak adına söylüyorum: Bunları kuracağımız alt komisyonunda bol bol konuşuruz ama zaten söylediğiniz şeyi biz gerçekleştirebilmek için bu komisyonu... Komisyon niçin var?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii, tabii, konuşalım mutlaka.

BAŞKAN – Niçin her partiden, siyasi görüşten burada üyeler var, niçin alt komisyonlarda onlar var? İşte, bütün görüşleri bir araya getirip kalıcı, somut bir yaptırımı olan rapor çıkarmak. Bizim Komisyonumuz, biliyorsunuz, hem denetleme hem de yasa çıkarma fonksiyonu olan çok özel bir Komisyon.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016

Saat :

Kayıt: KEFEK

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 14

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Raporlar Meclis gündemine gelemiyor ki.

BAŞKAN – İşte, bu Komisyona getirmemizin sebebi, icraata dökülsün, bunları konuşacağız.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Yapabilirsek...

BENNUR KARABURUN (Bursa) – Başlamadan bilemeyiz.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Şunu da söyleyeyim tekrar, kayda geçsin diye: Normalde, aşağı yukarı -Gökalp Bey, beni düzelttin yanılsım varsa- ortalama üç ay gibi çalışıyor komisyonlar, biz bu çerçevenin genişliğini görerek belki daha uzun süreli bir komisyon olması yönünde bir önerimiz de... Zaten gayriresmî konuşurken bunu ifade ettik, üç ayda bunları konuşamayız çünkü. Herhâlde en az altı aylık bir çalışmayı gerektirecek bu.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – İlk defa bir erkek üyemiz söz almak istiyor.

Buyurun Nurettin Bey.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben geçen yılbaşı öncesi Genel Kurulda Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna son seçilen üyeyim. Kadın Doğum Profesörüym, Kadın Hastalıkları Uzmanıyım. Dolayısıyla, kendimi tanıtayım istedim, Muğla Milletvekiliyim.

Efendim, şimdi, kadınlarımız gayet güzel konuşuyorlar, bizler de erkekler olarak uyum gösteriyoruz, uyum göstermeye de devam edeceğiz. Ancak benim tabii ki bununla ilgili söyleyeceğim konu şu: Şimdi, kırsal kesim tanımı Türkiye’de çok değişti. Şöyle ki: Türkiye’de bugün nüfusun yüzde 92’si belediye sınırları içinde yaşıyor, şimdi, dolayısıyla, belediye sınırlarının dışındaki kırsal kesim mi? Yani çok muğlak, çok karışık bir alt komisyon olacak. Benim önerim şu: “Tarım kesimi” denilebilir belki yani tarım kesiminde çalışan kadınların sorunlarını tartışmak olabilir ya da en mağdur olan, toplumun en alt kesimindeki gibi bir öneride bulunuyorum. Şimdi, kırsal kesimde özellikle mevsimlik çalışan, tarım kesiminde çok ciddi sorunlar var. Özellikle Güneydoğu ve Doğu Anadolu’ dan batıya doğru göçen ve bunların eğitim, sağlık, sosyal sorunları, aile içi sorunları gerçekten önemli, bu konuda ciddi çalışmalar da var.

Bir de özellikle kadın mahkûmlar ve çocuk mahkûmlarla ilgili... Bunlar kadar önemli, kırsal kesimdeki kadınlarımızın sorunları kadar önemli, hatta onlardan daha ağır bir kesim var. Dolayısıyla, bunu biraz daha farklı bir noktaya taşımakta yarar var diye düşünüyorum.

Bir de tabii ki Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda basın dışarı çıkarılmasını da yadırgadım. Yani biz burada gerçekten siyaset yapmıyoruz, Türkiye’nin önemli bir sorununu konuşuyoruz, Başkan olarak hiç olmazsa buna da dikkat ederseniz çok mutlu olurum. Hiç olmazsa basın bizim buradaki olumlu görüşlerimizi almış olur. Ben özellikle, bu konuda dikkatli olmamız gerektiği düşüncesindeyim.

Üçüncüsü: Bir doktor olarak, hekim olarak; çok sıcak bir ortamdayız, sağlığını etkileyecek bir sıcaklık var, Komisyon Başkanı olarak sizi uyararak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Başka görüş sunmak isteyen var mı?

Buyurun Ayşe Hanım.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Teşekkür ediyorum öncelikle.

Bence bu komisyonun kurulması şu anlamda son derece iyi sağlayacaktır: Kentteki kadının pek çok imkâna ulaşması çok daha kolayken kırsaldaki kadının sorunlarını bu anlamda değerlendirmek anlamında özel bir çalışma olacak. Ama sayın arkadaşımızın söylediği, belki komisyonun çalışma kapsamını daha daraltmak anlamındaki önerisi bence komisyon kurulduktan sonraki alt çalışma koşullarını oluştururken daha netleşebilecek bir durum olarak yani kendi çalışma alanını ve konularını daha net ortaya çıkarabilir.

Ayrıca, kırsal kalkınmayla ilgili gerçekten son derece önemli bir kurum var, bunu göz ardı edemeyiz. Ben, bölgesel anlamdaki teşviklerde çok ciddi artı getirdiğini bildiğim, kırsal kalkınmayla ilgili destekleme kurumunun belki sadece Trabzon’ daki çalışmalarının çok ciddi, güzel ve faydalı olduğunu, özellikle fonlardan en iyi yararlandırıan kurum olduğunu biliyorum. Bu anlamda, kadınlar boyutunda olayı değerlendirmek için bu Komisyonun iyi bir veri oluşturabilme, özellikle belki Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun alt birimleri olarak kadınlara yönelik farklı kurumların oluşabilmesine katkı verebilme ya da o tür projelerin desteklenmesi anlamında bizim bir girişim yapabileceğimiz noktada önemli bir adım oluşturacaktır.

Bu çalışmaların basına açık olması belki -elbette ki basından gizlimiz yok ama- bir müddet sonra... Az önce de bu Komisyon kurulurken özellikle hep şu söylendi: Bu Komisyonun siyasi kimlikten öte, kadını daha güçlendirmek, toplumun zayıf kesimlerini daha da güçlü hâle getirmek amaçlı bir ön misyonu var. Bir müddet sonra, basına açık yapılan çalışmalarda ister istemez siyasi kaygılar, siyasi mesaj verme kaygısı biraz daha öne çıkıyor. Meclis çalışmalarında da bunu görüyoruz. Ben bunu üzülmeye izliyorum açıkçası. Yani televizyon canlı yayın yaptığı zamandaki şovlar ve sonrasındaki konuşmalardaki seyir her zaman farklı oluyor. Başlangıçta iyi niyetli başladık, güzel çalışıyoruz ama basına açık olan bölümde bir müddet sonra bu kısmen topluma mesaj verme kaygısına dönüşerek belki uzlaşma kültürümüzün zayıf hâle gelmesine neden olabilir. O yüzden, bizim amacımız burada birilerine mesaj vermek değil, topluma gerçekten katkı verecek bir çalışmanın zeminini hazırlamak. Bizim amacımız burada kadına gerçekten “o yaptı-bu yapmadı”, “sen yaptın-ben yapmadım” çekişmesinin ötesinde bir artı biz de sağlayabilecekseniz bu Komisyonda onu yapmayı başarabilmektir. Umuyorum ki -buradaki herkesin de niyetinin bu olduğuna eminim- inşallah bu çalışma buna sebebiyet verecektir, buna fayda sağlayacaktır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016 Saat : Kayıt: KEFEK Stenograf : Uzman : Sayfa: 15

Biz de aldığımız vekâletin, bu Komisyonun kuruluş amacının ruhuna uygun şekilde doğru bir hizmet yapma noktasında katkı vereceğiz. Bunu özellikle ifade etmek istedim Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Ayşe Hanım.

Filiz Hanım, buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ben bu Komisyon önerisiyle ilgili, öncelikle aslında hakikaten farklı alanları da kapsadığını düşünüyorum. Bu mera alanlarının, örneğin, ticarileştirilmesi, endüstriyelleşme geçimlik tarımı bitirdiği için de aslında kadim istihdamı gerçekten orada zorlaşıyor. Yani işin bir de bu tarafı var. Hem sağlık açısından baktığımızda da hakikaten aslında artık eğri büğrü elmaları yüksek fiyatlara aldığımız bir organik tarıma geçildiği dönemi daha önce hayal edemezdik ama maalesef Türkiye'de de her şey kimyasal olduğu için bunu yaşıyoruz. Yani bunun da bu mera alanlarının ticarileştirilmesinin... Bir de özellikle tarım işçilerinin koşullarının -bu Komisyon eğer kurulacaksa- bununla birlikte incelenmesi gerekir diye düşünüyorum. Yani alt komisyonlar mı olur... Hem geçimlik tarımın önünün açılması hem de tarım işçilerinin koşullarının...

BAŞKAN – Filiz Hanım, bunlar önemli. Alt komisyon kurulursa, eğer oy birliğiyle buna karar verirsek onun alt başlıklarına bunlar girer.

V.- ALT KOMİSYON

A) ALT KOMİSYONA SEVKLER

1.- Kırsal alanda kadının güçlendirilmesi ve kırsalda kadın girişimci liğinin desteklenmesi konusunda alt komisyon kurulması

BAŞKAN – Bu konuda herkes hemfikirse bu alt komisyonun kurulması noktasını oylarınıza sunuyorum...

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Neden istemiyorsunuz arkadaşlar? Oy birliği yapalım bunu, ne var bunda?

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Hem “Siyaset yapmıyoruz.” diyorsunuz hem de hiçbir öneriyi dikkate almadan, paldır küldür alt komisyon kuruyorsunuz. Ben anlamıyorum bu işten.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Kalkınma bir devlet politikası olduğu için çok geniş kapsamlı...

NURETTİN DEMİR (Muğla) – En azından bizim görüşlerimizi dikkate almanız lazım.

BAŞKAN – Bir karşı oy, bir görüş olduğunu ben fark etmedim, herkes bir ek yaptı değil mi? “Şunlar olsun, bunlar da incelen sin, bunları da ele alalım.” denildi. Bir karşı duruş görmedim ben, bir karşı oluş olmadı. “Bunlar eklenebilir, alt komisyon kurulduktan sonra bunlar, bu alanlar incelenir.” denildi ve bu konuda hemfikirsek alt komisyonu kuralım, kimler içinde yer alacaksa bu başlıkları zaten kendi içinizde belirler ve çalışırsınız. Bunda bir beis görmüyorum ben.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Peki, ben, eksik söylediğimiz yeri var, geriye alıyorum.

BAŞKAN – Tamam.

Kabul edilmiştir. Hayırlı uğurlu olsun.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Biz çekincelerimizin özellikle kayda geçmesini istiyoruz.

BAŞKAN – Tabii, kayda girdi hepsi.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Yani kalkınma konusunda... Çünkü kalkınma bir devlet politikasıdır. Bu konuda ciddi anlamda sıkıntılarımız var. Burada “tarımsal kalkınmada kadının güçlendirilmesi” diye bir komisyon kurarsanız devlet politikasını mı ele alacağız, yoksa orada kadının hangi konumu... Yani eğer Komisyonun ismi “tarımsal alanda kadının katılımı, istihdamı, yaşadığı sıkıntılar, kamu hizmetlerine erişim konusundaki sıkıntılar” olsa tamam ama “kalkınma” dediğiniz zaman kalkınma bir devlet politikası ve şu anda da o bizim eleştirdiğimiz bir alan. Onun için bu konuda bizim ciddi anlamda çekincelerimiz var. Bunun özellikle kayda geçmesini istiyoruz. Bu bakımdan Komisyon “Tarımsal alanda çalışan, üretim yapan kadınların yaşadığı sıkıntılar ve bunların giderimi için neler yapılabilir? Kamu hizmetlerine erişim konusunda kadınların yaşadığı sıkıntılar, buna ilişkin neler yapılabilir?” olabilir belki ama “kalkınma” dediğiniz zaman kalkınma bir devlet politikası, o ayrı bir alan ve bu konu da bizim -yani “Siyasi kimliği koymayın.” dediniz ama- siyasal olarak eleştiride bulunduğumuz bir alan. Onun için çekincemizi...

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Aslında “kalkınma” başlığı yok burada Başkanım, kalkınma perspektifinden...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – İşte kalkınma olayı yani...

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Kadının kalkınması anlamında.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Yani “tarımsal kalkınma” dedi biraz önceki arkadaşımız. Bizim çekincemiz o.

BAŞKAN – Hayır. Bir daha okuyalım gerekçesini isterseniz.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Kadının kalkınması yönünden...

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Kalkınma perspektifi açısından söyledi yani.

BAŞKAN – Bir daha okuyalım.

“Gerekçe:

Gelişmekte olan pek çok ülkede sosyo-ekonomik kalkınma ve sürekliliğin sağlanması için tarımsal üretimin ve iş gücünün verimli hâle getirilmesi hayati rol oynamaktadır. Gerek dünyada gerekse ülkemizde tarımsal üretimin ve kırsal hayatın sürekliliğinin sağlanmasında en önemli rolü kırsalda yaşayan kadınlar oynamaktadır. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde kırsal kalkınma çabaları ve kadınların toplumsal statülerinin yükseltilmesi...”

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Hep “kalkınma” diyor.

BAŞKAN – Devam eder misiniz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016 Saat : Kayıt: KEFEK Stenograf : Uzman : Sayfa: 16

“...ve kalkınmaya entegre edilmesi büyük önem taşımaktadır. Türkiye’de hâlen nüfusun 1/3’ü kırsal alanda yaşamaktadır. Tarımsal üretimin yaklaşık %50’sini gerçekleştiren kadınlar, Türkiye’de istihdamın yarısını oluşturmaktadır. Bu noktadan hareketle; kırsal alanda kadının güçlendirilmesi için kadının sahip olduğu potansiyelin ortaya çıkarılması ve yoksulluğun azaltılması, eğitim, sağlık, kamusal hizmetlere erişim, tarımsal üretim, girişimcilik, pazarlama, örgütlenme, sosyal güvenlik gibi konularda kadınları güvence altına alacak birçok faktöre ilişkin sorunların acil çözüm beklediği aşîkârdır. Kurulması öngörülen alt komisyon aracılığıyla kırsalda yaşayan kadınların sorunlarının tespit edilerek çözüm önerilerinin üretilmesi amaçlanmaktadır.”

IV.- KONU (Devam)

A) GÖRÜŞMELER (Devam)

4.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir ve arkadaşlarının, kadına yönelik şiddetin nedenlerinin önlenmesi ve olası cinayetlerin önüne geçilmesi konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin önergesinin görüşmeleri

BAŞKAN – 2 adet önerge gelmiştir. Onları okutalım, ondan sonra sırasıyla diğer dilekçeleri görüşmeye devam edelim.

Türkiye Büyük Millet Medisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığına

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda kadına yönelik şiddetin nedenlerinin önlenmesi, olası cinayetlerin önüne geçilmesi için sürekli alt komisyon kurulması önerimi gerekçesiyle ekte sunuyorum.

Gereğini arz ederim.

Sibel Özdemir

İstanbul

Fatma Kaplan Hürriyet

Kocaeli

Burcu Köksal

Afyonkarahisar

Aydın Uslupehlivan

Adana

Gereçe:

Kadına yönelik şiddet dünyanın her coğrafyasında görülen yakıcı, yıkıcı bir sorundur. Ancak bizim ülkemizde âdeta bir facia hâlini almıştır. Ülkemiz her yıl yüzlerce kadın sözde “aile haysiyeti, namus, şeref” gibi kavramların arkasına saklanılarak eşleri, babaları, erkek kardeşleri tarafından katledilmektedir. Türkiye’de kadına yönelik politikalar ve izlenen rota şiddetle mücadelede yetersiz kalmaktadır. Kadınlar her an ölümle yüz yüze, korunmadan uzak, yaşam ve ölüm arasında bir hayat sürmeye çalışmaktadır. Ülkemizde toplumu ayakta tutan temel öğelerden biri olan “aile” kavramı erkek egemen bir şekilde tanımlanmakta, kadının ailedeki, toplum içerisindeki görevi çocuk doğurmak, yemek yapmak ile sınırlandırılmaktadır. Kadınlarla erkeklerin eşit olamayacağı yönündeki zihniyet bu şiddeti körüklemektedir. Kadına yönelik şiddetin nedenlerinin izlenebileceği sürekli bir alt komisyon kurulmalıdır. Kurulacak alt komisyon olası cinayetleri engellemek açısından oldukça önemli olacaktır. Ayrıca bu yolla kadın şiddetine yönelik araştırmacılara da kaynak olacak sağlam bir veri tabanı oluşturulabilecektir.

5.- Muğla Milletvekili Nurettin Demir ve arkadaşlarının, kadın ve çocuk mahkûmlar konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin önergesinin görüşmeleri

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığına

Kadın ve çocuk mahkûmlarla ilgili bir alt komisyon kurulmasını arz ve teklif ederiz.

Nurettin Demir

Muğla

Burcu Köksal

Afyonkarahisar

Sibel Özdemir

İstanbul

Gereçe:

Cezaevlerinde anneleri ile kalmak zorunda olan çocukların sorunlarının ve cezaevlerindeki kadınların yaşadıkları zorlukların araştırılmasını teklif ederiz.

3.- Afyonkarahisar Milletvekili Hatice Dudu Özkal ve arkadaşlarının, yurt dışında yaşayan Türk ailelerin sorunları ve çözüm önerileri konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin önergesinin görüşmeleri (Devam)

BAŞKAN – İkinci dilekçeden tekrar gündemimize taşıyalım. O konuyla ilgili dilekçeyi veren, teklifte bulunan arkadaşımız söz alsın.

Buyurun Filiz Hanım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – “Yurt dışında yaşayan Türkiyeli” demek gerektiğini düşünüyorum öncelikli çünkü oldukça yüksek sayıda Kürt aile de var orada. Ama onun dışında, esas olarak -genel bir itirazım belki- burası bence “kadın erkek eşitliği komisyonu” olması gereken Fırsat Eşitliği Komisyonu. Ama biz hep aile perspektifinde ve aile çerçevesinde bir şeyleri gündeme getiriyoruz. Yani okunan metinde ben mesela yurt dışında yaşayan, özellikle genç kadınların ciddi şiddet sorunları olduğunu biliyorum yani oralardan kaçmaya çalıştıklarını, ailelerinden uzaklaşmaya çalıştıklarını. Bu metnin içerisinde bu şiddetle ilgili bir şey duymadım ben. Sadece oradaki aile yapısı, eğitimleri vesaire gibi çok genel geçer sözler var. Bir kere, artık bu Komisyonun yani Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı varken, ayrı bir bakanlıkken artık bu Komisyonun lütfen kadını bir birey olarak ele alıp kadınla erkek arasındaki o eşitliği sağlamaya yönelik bir perspektifle konulara yaklaşması iyi olacaktır diye düşünüyorum. O nedenle bu öneriye karşıyım. Yani oradaki ailelerin sorunlarını araştırmak olmamalı bizim sıkıntımız. Gerçekten orada kadınlar aleyhine olan ne var ya da tamam, erkekler de olduğu için bu Komisyon içerisinde onlar aleyhine de kadınlar lehine olan şeyler varsa Batı Avrupa’da, inceleyelim ama insanları birer birey olarak artık ele alalım yani özellikle kadınları, onlar aleyhine olduğu için birçok şey diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016 Saat : Kayıt: KEFEK Stenograf : Uzman : Sayfa: 17

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Bu konuda biraz önce Filiz Hanım'ın söylediklerine kısmen katılıyorum. Şu yönden: "Aile" dediğiniz zaman yurt dışında yaşayan Türk ailelerle ilgili bir komisyon kurulması önerisi var. Burası Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve biz burada kadının yaşadığı sorunları tartışmalıyız, ona ilişkin komisyon kurmalıyız ve ona ilişkin çözüm önerileri getirilmeli. Bence bu kurulacak olan komisyon Türkiye'den göç etmiş kadınların, evli olsun veya olmasın yani bir aile bireyi olsun veya olmasın, medeni durumuna bakılmaksızın orada yaşayan kadınların sorunlarının araştırılması ve bunların çözümüne yönelik bir komisyon olsa tamam, ama "aile" dediğiniz zaman kadını sadece bir aile bireyi olarak görmek bence yanlış. Çünkü orada sadece aile kurmuş kadınlar yok, orada hiç evlenmemiş, eşinden ayrılmış veya eşini kaybetmiş kadınlar da yaşıyor, yalnız yaşayan kadınlar da var veya eşinden ayrılmış, çocuklarıyla veya kendi ailesiyle beraber yaşayan kadınlar da var. Yani aslında o alt komisyonun kadın olarak, kadın sorunlarıyla ilgili, evli olsun veya olmasın, bir ailenin içinde olsun veya olmasın, orada yaşayan kadınlarla ilgili olarak kurulması gerektiği kanısındayım. Buna özellikle dikkat edilmesi gerekiyor çünkü son dönemlerde yaşadığımız bir sıkıntıdır bu, kadını, sadece aile bireyi olarak görme, yani ailede eş ve anne olarak görme. Kadının sadece bu görevi yok, kadın toplumda da bir birey, aile kurmak zorunda da değil, yani evli de olmayabilir. Biz burada kadının statüsünü, kadının sorunlarını ele alıyoruz. O yüzden, Komisyonun kadın sorunlarıyla ilgili kurulması gerektiği kanısındayım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Burcu Hanım.

Gereğeyi o zaman bir kere daha okuyalım, aradan zaman geçti ya, bir kere daha hafızımızı tazeleyelim. Ben öyle hatırlıyorum, "kadın, erkek, genç, çocuk" diye sıraladığınızı hatırlıyorum.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Karşı mı çıkıyorsunuz?

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Aile olarak, yani sadece kadın olarak ele alınmalı, aile olayına bakılmaksızın.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Sayın Başkanım, bu konuda müsaade ederseniz ben de söz almak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Şimdi, tabii, yurt dışında yaşayan, Türkiye'den giden ciddi bir insan sayısı var ama ciddi oranda. Yani şimdi şöyle: Avrupa'da yaşadıkları için bunların adı Almanya, adı Avusturya olduğu için orada çok pozitif şartlarda yaşadığını asla düşünmememiz lazım. Biz şunu biliyoruz ki: Oraya giden insanların, özellikle kadınların, fırsat eşitsizliği anlamında Türkiye'den çok daha iyi olduğunu düşünmüyorum. Yani orada ciddi anlamda kadınlar aleyhine, Türk kadınları aleyhine, Türkiye'den giden kadınlar aleyhine fırsat eşitsizlikleri var.

Bakın, son düzenlemeyle yurt dışında Türk vatandaşlarına oy kullandırma, ciddi anlamda oradaki bireyleri topluma kazandırdı ve Avrupa'da yaşayan kadın ve erkek Türklerin bir birey olması anlamında çok ciddi bir katkı sağladı.

Şimdi, bizim bu komisyonu kurup oradaki eksiklikleri tespit edip bu fırsat eşitsizliklerini giderme anlamında acil çalışmalar yapmamız lazım. Sadece orada yaşayanlar değil, orada yaşanan eşitsizlikler Türkiye'ye de yansıyor çünkü onların Türkiye'de de bir aile yapısı ve hayatları var. Yani bizim bunu mutlaka ele almamız lazım ama isminin tabii kadın olması ya da... Aile içinde zaten kadını araştıracağımız için isme niye takılıyoruz onu anlamadım.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Kadın sadece aile içinde değil, orada yalnız yaşayan... Sadece aile içinde kadın kavramı yok, yalnız yaşayan kadınlar da var orada. Yani bir aile kurmamış olan kadınlar da var.

Bakın, konuşmamda dikkat ettiyseniz, genel olarak aile içinde olan veya olmayan yani orada aile kurmamış kadınların da sorunlarının araştırılması gerektiğini söyledim.

BAŞKAN – Burcu Hanım, anlaşılıştır, gereğeyi bir kere daha okuyalım, tamam.

İsterseniz Tülay Hanım'a da söz verdim, ondan sonra gerekçesini okutalım.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – İmza sahibi olarak bir cümle ifade edeyim.

Sanıyorum, gereğeyi okurken kaçırmış olmalıyız ki tartışma başka bir boyuta gidiyor. "Kadın, erkek, çocuk, gençler" diye bir başlık var ve altında aileyle... Ama ailenin de farklı sorunları yaşanabiliyor. Ben başka bir şey söylemek istiyorum.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Ama aile bizim Komisyonumuzun görevi değil ki.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Arkadaşlar, lütfen...

Şunu söylemek istiyorum: Şimdi, bir defa sayı ve oran... Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan sayısı -Başkanım ifade etti, sayın vekilim- 5 milyon çok ciddi bir oran ve bunun Batı Avrupa'daki sayısı 4 milyonu aşmışken... Bu kez ilk kez genel seçimlerde biz onlara seçme seçilme hakkı da tanıyarak Türkiye Cumhuriyeti bağlarını, devletimizle olan ilişkilerini, bu konudaki vatandaşlık bireysel haklarıyla ilgili her şeyini bu yıl itibarıyla ilk kez genel seçimlerde verdikten sonra, bu kez çok doğal ve olağan bir şekilde şöyle bir şey de oluşmaya başladı: Özellikle Batı Avrupa ve dünyanın her noktasındaki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarımızın her birinin talepleri. Kimisi yasal düzenleme gerektiriyor, kimisi bahsettiğimiz... Türkiye'den farklı gerçekler yok. Az önce ifade ettik ya Türkiye gerçeklerinin Batı Avrupa'da da, dünyadaki tanımı da aynı. Aynı sorunu işsizlik sorununu, aynı sorunu ailede dağılmış, aynı sorunu bireysel güçlü olmadığı için, kadın güçlü olmadığı için, birey olarak hakları ve... Belki kimlik sorunu orada da yine var, İslamafobi var, çok farklı gerçekler var. Yani Türkiye'de yaşananlardan ve bunun artık Türkiye'deki iradeyi seçme hakkı olan oradaki vatandaşlarımızla ilgili birikmiş ve çözüm gerektiren maddeler var. Bununla ilgili ilk yasal düzenlemeyi yaptık, biliyorsunuz. İlk yasal düzenlemede orada askerlik tanımıyla ilgili başlıklar vardı, onları gerçekleştirdik, bazı haklarla ilgili, buradaki mavi kart uygulaması, birçok haklarla ilgili başladık ama birikmiş farklı başlıklar var. Biz fırsat eşitliği açısından buna bakabilir ve burada bu başlığı dünya geneli ortalaması 5 milyon ve burnumuzun hemen dibinde Avrupa'daki 4 milyon gerçeğini bu Komisyonunda irdelleyebiliriz. Aileye de

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016 Saat : Kayıt: KEFEK Stenograf : Uzman : Sayfa: 18

bu kadar ne olur tepkisel bakmayalım. “Kadın, erkek, çocuk, genç” demişken bir de aile yapısındaki o cümleyi katıyor olmak çok değerli bir bakış açısı diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Gerekçeyi okuyalım, gerekçeyi okursak herhâlde çok daha farklı tartışmalara girmeyeceğiz, daha netleşecek.

Gerekçe:

Yurt dışında yaşayan 5 milyonu aşkın Türk toplumunun yaklaşık 4 Batı Avrupa ülkelerinde yaşamaktadır. Günümüzde yurt dışında yaşayan Türk toplumunun önemli bir bölümü buldukları ülkelerde sürekli ikamet etmekte olup yaşadıkları ülkelerin vatandaşlıklarını almışlardır. Türkiye’den 1960’lı yıllarda misafir işçilerle başlayan süreç, zaman içerisinde yeni nesillerin yetişmesiyle işçi sıfatıyla sınırlı kalmamış, akademisyen, bilim insanı, doktor, mühendis, sanatçı, siyasetçi, sporcu ve iş adamı gibi çeşitli alanlara da yayılmıştır. Yaşadıkları toplumun sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik hayatına katılan yurttaşların toplumla entegrasyonlarının ve etkin siyasi katılımların sağlanması, asimilasyon politikalarına karşı ailelerin kültürel kimliklerinin korunması, yabancı düşmanlığı, ayrımcılık ve İslamofobi gibi unsurlarla mücadele, din hizmetlerine erişim, işsizlik, kadınların, erkeklerin, çocukların, gençlerin ve ailelerin eğitimi, boşanma, sigortalılık süreçlerinde yaşanan sorunlar gibi pek çok mesele çözüm beklemektedir. Kurulması öngörülen alt komisyon aracılığıyla farklı alanlarda hayata geçirilen verimli uygulamaların bütüncül bir bakış açısıyla incelenerek yurt dışında yaşayan Türk ailelerinin mevcut durumlarının iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – İşte, yani “Yurt dışında yaşayan ailelerin...” diyor, kadınların demiyor.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bu çok geniş kapsamlı bir söz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Eğitimden bahsediyor ve ailelerin güçlendirilmesi. “Eğitim” diyor.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – “Kadın, erkek, çocuk, genç” diye tanımlama var. Eğitim diyor ve son cümle ailenin güçlendirilmesi diyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Okuyun tekrar, son cümle anladık da, onun öncesinde kadın-erkek dediği yerde sadece eğitim diyor, siz de farkındasınız.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Şiddet de onun içerisinde olabilir, talep itibarıyla konabilir ama hepsini yazamazsınız. Ben Makedonya’ya gittim daha bir hafta olmadı. Orada, çocukların bir anda üniversitede uyum hakkı elinden alınmış ve birçok vatandaşımız, orada gençler bundan mağdur. Şimdi, YÖK’le alakalı bir olay. E, bunu da mı koymak lazım.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Çok geniş kapsamlı bir çalışma oluyor benim fikrim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Şimdi, biz ama kimle kimin fırsat eşitliğini gerçekten sağlıyoruz?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ayrımcılık var, işsizlik var, eğitim var, kadın, çocuk...

BAŞKAN - Ama saydık onları, hepsi başta var.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet, evet hepsini not ettim. Çok geniş kapsamlı oluyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sadece eğitim ve dil eğitimi diyorsunuz, yani başka bir şey yok orada. Eğitim ve dil eğitimi diyor.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Aile bizim görevimiz değil ki, yani aileyi güçlendirmek değil bizim görevimiz. Bu Komisyonun görev alanına girmiyor aileyi güçlendirmek. Ama son cümle “Yurt dışında yaşayan Türk ailelerinin güçlendirilmesi.” diyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Evet, onu kastediyor.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Eğer “Yurt dışında yaşayan kadınların güçlendirilmesi” denilse bunu anlarız.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Kadınların, erkeklerin, çocukların...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Şöyle ki çok geniş kapsamlı Tülay Hanım. Önermeniz çok değerli.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Ben bir söz alabilir miyim?

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Komisyonun görevi aileyi güçlendirmek değil, bu işle ilgili Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı var.

BAŞKAN – Tamam, Burcu Hanım, anladım sizin söylediğinizi.

Sibel Hanım, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Baktığımız zaman, alt komisyon olarak çalışacak bu birim, çok geniş kapsamlı bir görev alanı var. Ben not ettim, “Ayrımcılık.” dedi, “İşsizlik.” dedi, kadın çocuk eğitimi, aile yapısı, işte İslamofobi, aile yapıları... Burada, evet, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın çok ciddi sorunları var ve bunu da Sayın Başbakanımız özellikle seçim döneminde çok önemsedğini söyledi. Buna yönelik de yasal düzenlemeler... Çünkü her biri her bir bakanlığın görev alanına giriyor bu saydığımız maddelerin her biri.

Şimdi, bakanlıklar sanırım... Çünkü seçim vaatlerinde de, parti programında da var bunlar. Zaten bununla ilgili düzenlemeler yapılacak, eğitim anlamında, işte üniversitelerin denkliğinin sağlanması anlamında, aile yapılarının güçlendirilmesi anlamında. Sanırım Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı da bununla ilgili... Yani her biri zaten seçim vaatleri anlamında düzenlemeler içerecek. Bizim Komisyon olarak performansımızı bu alana çok vermemiz bence çok verimli değil. Biz, onun yerine, ülkemiz içerisindeki çocukların eğitimi, kadınların eğitimi, eğitimden, okullardan yoksun olan çocukların eğitime ulaşmaları, kadın hakları... Yani ülkemiz sınırları içerisinde, yani yurt dışındaki aile yapısını güçlendirmekten ziyade Komisyonumuz, Türkiye sınırları içerisinde kadına yönelik şiddet

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016 Saat : Kayıt: KEFEK Stenograf : Uzman : Sayfa: 19

olsun, kadın cinayetleri olsun, kadın hakları olsun ya da hiçbir sorunu olmayan kadınların istihdamı olsun, çocuk eğitimi olsun, hani bu noktaya biraz daha performansımızı versek, bu tür verimli çalışmalar yapacak alt komisyonlar oluşturursak, bizim bu dönemde daha etkin çalıştığımızı, bir sonuç odaklı çalıştığımızı ve sonuç aldığımız noktada başarılı olacağımıza inanıyorum ben. Hepimizin ortak amacı var, bu ülkenin insanların sorunlarını çözmek ve hizmet etmek. Bu konu önemli ancak bu noktada bence ilgili bakanlıklar görev yapsa daha verimli olacak, yapacaklardır da. Benim çekincem bu noktadadır.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Bir de Avrupa’da asıl kadına o eşitliği vermeyen kendi ailesinin içindeki erkekler, yani gerçekten, dışarı çıkmasını engelleyen, çalışmasını engelleyen. Biz kalkıp bunu araştırmıyoruz, hakikaten bununla ilgili bir şey yapmıyoruz. Oradaki aileyi güçlendirmek, işte İslam düşmanlığını... Evet, tamam, böyle bir şey de vardır ama aynı zamanda Türkiyeli düşmanlığı da var, ırkçılık da var, mesela bunu da katalım işin içerisine.

BAŞKAN – Var zaten, var, ırkçılık, ayrımcılık var, hepsi var içinde.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Başlı başına Başkanım, imza sahibi olarak isim değişikliğinde bulunsak belki sorunu çözebiliriz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Bence tekrar değerlendirirsek...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, Komisyonun...

BAŞKAN – Emine Hanım, buyurun.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Şimdi, öncelikle ben şunu söylemek istiyorum: Gerekçede hem ailenin hem kadın hem genç hem çocuğun yer aldığını düşünüyorum. Bir de “Aile bizim Komisyonumuzun sorunu değil.” demeyi çok doğru bulmuyorum. Neden doğru bulmuyorum? Elbette “aile olmayan kadınlar” ibaresi -size ait- yani evli olmayan kadın vardır ya da sadece boşanmış, çocuklu kadın vardır ama ailenin güçlendirilmesi demek kadının olanaklarının kısıtlanması demek manasına gelmez. Benim şahsi kanaatim, bize göre, ailenin güçlendirilmesi kadının da güçlendirilmesi demektir. Biz güçlü aileden bahsederken kadın güçlü olsun, erkek güçlü olsun, çocuk güçlü olsun. Dolayısıyla hem birey olsun hem aidiyet duygusu olsun, bir arada olsun. Elbette ki biz aileyi güçlendirelim derken tek başına kadınların, kızların sorunlarını ele almalıyım gibi bir yaklaşımımız yok. Zaten bu gerekçede hem “aile” diyor hem “kadın” diyor. Eğer aile kadının önünde bir engel oluşturuyorsa, orada az önce Filiz Hanım’ın bahsettiği, bu zaten bizim tasvip ettiğimiz bir aile modeli değil. Yani ailenin güçlendirilmesi her bireyin kendi içerisinde güçlü olduğu bir aile. Belki burada aile tanımlarında farklılıklar olabilir.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ama o zaman biz aile komisyonunda mıyız, onu bileyim de ona göre hakikaten bu komisyonda olayım veya olmayayım.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Bir dakika bitireyim, arkadaşlar, hayır şunu demek istiyorum...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ailenin güçlendirilmesi komisyonundaysam bu değildi benim seçtiğim.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Bir dakika ama ben bir bitireyim ondan sonra siz cevap verin.

Yani şunu demek istiyorum: Bizim Komisyonumuzun hiç alakası olmadığı bir konu değil, o manada söylüyorum.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Önceliğimiz değil ama.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Yani biz bir şekilde çocuk olarak, eş olarak, anne olarak ya da başka bir sıfatla da bir ailenin parçası olabiliriz ya da olmayabiliriz, ikisi de olabilir.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Evet ama hiç olmayabiliriz demiyoruz.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Dolayısıyla olmayan kadın olarak da bu komisyonun konusu olabilir, olan kadın olarak da bu komisyonun konusu olabilir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Önceliğimiz anlamında Emine Hanım, önceliğimiz anlamında.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, Emine Hanım...

Şimdi, siz dediniz ki: “Bizim Komisyonumuzun görevi olmaması konusunu ben yadırgarım.” Ama Komisyonumuzun işlevi “Kadın haklarının korunması ve geliştirilmesini sağlamak, kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik olarak ülkemizde ve uluslararası alandaki gelişmeleri izleyerek bu gelişmeler konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmektir.” diyor. E, şimdi, biz, aile içinde olsun veya olmasın, yani kadını güçlendirmek, eğer o alt komisyonun ismi yurt dışında yaşayan Türkiye’den göç etmiş kadınları güçlendirmek olsa bunu bir nebze anlayabilirim ama “aileyi güçlendirmek” dediğinizde kadını sadece aile içindeki bir birey olarak ele alıyorsunuz ama o kadın aynı zamanda aile kurmamış olabilir veya boşanmış olabilir, eşini kaybetmiş olabilir, yalnız yaşıyor olabilir. Yani burada kadın kavramından bence... Bizim çünkü esas görevimiz kadın haklarıyla ilgili, aileyle ilgili olarak bir Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız var zaten.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Sayın Başkanım, bir öneri sunabilir miyim?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Görev tanımı çok geniş.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Ayrı bir komisyonumuz da var Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu diye.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Sayın Başkanım, bir öneri sunabilir miyim size teklifte imzası olan biri olarak.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Buradan hep ortak akılla, oy birliğiyle çıkacak bütün kararlar çok değerli. Ben hassasiyetinize saygı duyuyorum. İfade ettiklerinizi değerlendirmek adına, sizin burada sunduğunuz katkıları da o metinde bulundurmak adına -ki mesela ırkçılık olsun, diğer söylemler olsun, bunları da katabiliriz içerisine- diğer imzası olan arkadaşlarım da uygun görürse bunu çekelim. Haftaya sözcü seçimi olacak resmî.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016

Saat :

Kayıt: KEFEK

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 20

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Biz de onu öneriyoruz zaten.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Ben öneri olarak bunu sunuyorum -imzası olan arkadaşlarıma da ifade ettim, Başkanımıza da dillendirdim- böyle olursa çok daha uygun olacak. Çekincelerimizi, önerimizi sunarız çünkü orada yaşayan vatandaşlarımızın bize, Meclisimize dilekçeyle aktardıklarına, Dilekçe Komisyonumuzda birikenlere duyarsız kalabilir miyiz? Hayır, hepimiz hassasız bu konuda. Onun içerisinde bir birim seçer, kelimeleri daha hassas ifade eder ve haftaya yeniden değerlendirmeye alırız hep birlikte aynı imzayla.

Öneri olarak Sayın Başkanımıza iletiyorum.

BAŞKAN – Öneriyi kabul edenler... Etmeyenler...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Çekilmesi önerisi mi?

BAŞKAN – Haftaya tekrar değerlendirilmek üzere...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Tabii.

BAŞKAN – Evet, kabul edilmiştir.

5.- Muğla Milletvekili Nurettin Demir ve arkadaşlarının, kadın ve çocuk mahkûmlar konusunda alt komisyon kurulmasına ilişkin önergesinin görüşmeleri (Devam)

BAŞKAN – Dilekçeyi tekrar okuyalım mı? Aradan çok zaman geçti, isterseniz bir okuyalım.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığına

Kadın ve çocuk mahkûmlarla ilgili bir alt komisyon kurulmasını arz ve teklif ederiz.

Nurettin Demir

Muğla

Burcu Köksal

Afyonkarahisar

Sibel Özdemir

İstanbul

Gerekçe:

Cezaevlerinde anneleriyle kalmak zorunda olan çocukların sorunlarının ve cezaevlerindeki kadınların yaşadıkları zorlukların araştırılmasını teklif ederiz.

BAŞKAN – Nurettin Bey...

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Bizim komisyonumuz -ben Cumhuriyet Halk Partisi Cezaevi Komisyonu üyesi olarak, 24' üncü Dönem milletvekili olarak- 200 dolayında cezaevini ziyaret etti geçtiğimiz dönem. Tabii ki orada kadınların hakikaten, gerçekten çok ciddi sorunları var. Bunlar eşlerinden ayrılmış, çeşitli suçlardan çocuklarıyla beraber, birlikte kalıyorlar. Özellikle çocuk mahkûmların babalarıyla, anneleriyle ve aileleriyle iletişimde çok sıkıntılar yaşıyor, bunlarla ilgili yasal boşluklar da var özellikle. Örneğin, zaten toplumun en yoksul, en korumasız kesimlerinin çocukları oradalar yani anne, baba ayrılması veya ailenin dağılması sonucunda o insanlar uyuşturucuya, sokak olaylarına karışıkları için, cinsel cinayet, cinsel suçlar, cinayete katılma, taciz gibi birçok suçtan oradalar. Ancak, burada önemli bir konu onların babasıyla ya da annesiyle iletişim kurmada çok büyük sıkıntıları var. Örneğin, 4 mektubu 5 liraya gönderiyorlar yani devlet bu çocukların mektup parasını bile karşılamıyorsa bu, devletin bir ayıbıdır, Hükûmetin bir ayıbıdır. Bu tür ciddi sorunlar var, mesela ped bile alamıyor kadın. Yani, gerçekten üzücü tablolar var. O nedenle, onların sorunlarının da bu Komisyonunda görüşülmesi gerektiğini düşünüyorum. Burada tabii ki aileden koparak orada kalan kadınların sayısı... Bölünmüş ailelerden ya da sokak kızlarının, kadınlarının çoğunlukta orada olduğunu gördüğümüz için bu komisyon özellikle bir önceki aldığınız alt komisyonla birleştirilebilir ya da ayrı bir alt komisyon kurulabilir. Gerçekten Türkiye'deki çok önemli bir kesim, çok yalnız bir kesim bu kadın mahkûmlar ve çocuk mahkûmlar konusu.

Teşekkür ederim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ben bir söz alabilir miyim.

Bir dahaki toplantıda aslında görüşülmek üzere üç komisyon önerisinde bulunmak istiyorum. Bunu yazılı olarak da ileceğim ama sözlü olarak sadece kısaca, biraz can yakıcı...

BAŞKAN – Görüşmeleri yapalım, alt komisyon teklifini; ondan sonra sizinkini de değerlendirelim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Pardon, o geri çekilmedi mi?

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Yok, hayır, üçüncü komisyon, cezaevleriyle ilgili.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Pardon, çok affedersiniz.

BAŞKAN – Evet, Genel Kurula çok az kaldı.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) - Evet, şimdi, alt komisyonunda imzacı olarak şunu söylemek istiyorum. Ben de Cumhuriyet Halk Partisinin Kadın ve Çocuk Hakları İzleme ve İnceleme Komisyonu üyesiyim aynı zamanda. Şimdi, cezaevlerindeki kadın mahkûmlarla yaptığım görüşmede -biraz önce Nurettin Bey'in söylediği gibi- çok ciddi anlamda sıkıntılarının olduğunu gördüm. Örneğin, yönetmelikte 2 tane kazak, 3 tane gömlek hakkı verilmiş ve hakikaten bu konuda çok ciddi anlamda sıkıntı yaşıyorlar. Özellikle kış ayında yanmayan kaloriferler, bir kazaklarını yıkadıklarında öbürü kirlendiğinde öteki kurumadan giyebilecekleri başka bir kıyafetleri dahi yok. Çocuklar bakımından gerçekten cezaevi müdürünün inisiyatifine bırakılmış durumda; bazı cezaevlerinde kreşlere gönderilebiliyorken bazı cezaevlerinde gönderilemiyor ne yazık ki. Eşofman hakları yok, mesela, en basitinden, saçlarını kestirmek istediklerinde bir kuaför ihtiyaçlarını dahi görebilecekleri bir şey yok. Birçok cezaevinde koşullar gerçekten çok kötü, dolapları, yaşadıkları koşullar, odalar, vesaire. Bunların gerçekten incelenerek ama gerçekten somut bir çözüm önerisinin, önerilerinin bu sıkıntılara ilişkin sunulması gerektiği kanaatindeyim. Bu konuda da komisyon kurulmasını talep ediyorum.

BAŞKAN – Tülay Hanım, buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 06/01/2016 Saat : Kayıt: KEFEK Stenograf : Uzman : Sayfa: 21

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Çok hassas olduğumuz bir konu. Ben de birkaç cezaevini, bir önceki, 24' üncü Dönem gidip ziyaret ettiğimde kadınlarla ilgili gerçekten üzerinde durulması gereken başlıklar olduğuna inanıyorum. O yüzden öneriyi önemsiyorum. Yalnız, bir önerim olacak, o da şu: İnsan Hakları Komisyonu, 24' üncü Dönemde -bizden de Konya Vekilimiz Avukat Ayşe Hanım oradaydı- Türkiye genelinde tüm cezaevlerini dolaşmışlar ve kadınlarla ilgili de ayrı bir başlıkta rapor hazırlamışlardı. Arzu ederseniz bununla ilgili çalışmaya bakalım, raporlardan isteyelim. Ayrıca, spesifik bir başlık seçeceksek yeniden bir tekrar olmaması adına bu öneriyi sunuyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun Salih Bey.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Sayın Başkanım, kifayetimüzakere talebim var benim eğer uygun görürseniz. Diğer öneriler de gelsin inşallah, bunları da içine alacak şekilde bir çalışma yapalım, inceleyelim. Çünkü, sırf şimdi teklif edildiği için lehte, aleyhte görüşler oluyor, eğer uygun görürseniz Genel Kurul da yaklaştı- bir dahaki komisyonda bunları tartışmak adına...

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Başkanım, gelen bütün teklifler ve gerekçeler bize iletilsin, biz de gelecek toplantıda bunun değerlendirmesini yapalım, ona göre oylamasını yapalım.

BAŞKAN – Tamam, daha geniş kapsamda ele alalım.

Ne dersiniz arkadaşlar?

ERTUĞRUL SOYSAL (Yozgat) – Uygundur.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Tamam.

BAŞKAN – Kabul edenler... Uygundur, tamam.

Genel Kurula da çok az kaldı.

Deniz Hanım, buyurun.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Ben de aynı talepte bulunacaktım. Toplantı gündeminin ve gündeme gelecek olan bu alt komisyon önerilerinin gerekçeleriyle birlikte bize önceden verilmesi bizim de konuya daha hassasiyetle hazırlanmamızı sağlayacaktır. Aynı zamanda da aynı alt komisyon önerilerini de getirmemiş oluruz, biz de getirebiliriz.

BAŞKAN – Peki, tamam.

Hayırlı uğurlu olsun ilk toplantımız.

Haftaya günü ve saatini tekrar size bildireceğiz.

Teşekkür ederiz.

Kapanma Saati: 13.09

